

MOKSLAS MENAS
LITERATūra

Latvių rašytojai tremtyje

K. STALSANS, Indianapolis, Ind.

Lapkričio 18 d. latviai šventė savo Nepriklausomybės paskelbimo dieną. Jausdami daug simpatijos giminingiems mūsų kaimynams ta proga čia dedame vieno latvio, mūsų skaitytojo, straipsnį apie jų kultūrininkus-rašytojus.

— Red.

Beveik visi latvių rašytojai ir poetai atsidūrė tremtyje. Tėviškėje liko tik tiktai saujelė komunistiškai nusiteikusių. Yra jaunosios kartos rašytojų ir poetų, kurie tiktai tremtyje parodė gabumus.

Vienas iš žymiausių senosios kartos rašytojų yra Janis Jansudrabinš. Jis su žmona dabar gyvena Vokietijoje pas savo dukterį ir neseniai atšventė 75 metų amžiaus sukaktį.

K. Stalsans

Nėra latvių šeimos, nėra latvių namų, kur nebūtų jo veikalo. Jis yra gimęs ir augęs Neretos apylinkėse, netoli Lietuvos, kur susiduria Biržų ir Rokiškio apskritys. Ypatingai įdomūs yra jo du veikalai — Baltoji ir Žalioji knyga, kur vaizduojama Lietuvos pasienio gamta, žmonės ir jų papročiai, žiūrint vaizdą akimis. Neretai jo veikaluose nupiešiami Lietuvos žmonės, vaizduojama gamta.

Žymus rašytojas Karlis Skalbe mirė Švedijoje. Keli jo veikalai yra pasidarę klasikais ir yra išversti lietuvių kalbon, pvz. „Katinėlio malūnas“, kuris net tremties lietuvių mokyklose buvo skaitomas.

Beveik abiejų tautų rašytojų yra pasidarę Emilis Skujenieks, gyv. Clevelande. Jis yra gimęs Lietuvos pasienyje, rodos, Skaistkalnio apylinkėse. Keletą metų jis gyveno Lietuvoje ir buvo ten mokytojas lietuvių mokyklose. Jis rašo latviškai ir lietuviškai ir verčia veikalus iš vienos kalbos į antra. Paskutiniu metu „Darbininke“ buvo išspausdinta katalikiškos Latvijos rašytojo Alberto Sprūdžio novelė „Ežero džiaugsmas“. Rodos, kad novelė E. Skujenieko išversta, nors nebuvo pažymėta, kas išvertė.

Geriausias dramaturgas tremtyje yra Švedijoje gyvenąs Martinis Iverts. Jo komedijos ir dramos turi didelio pasisekimo kaip tėviškėje, taip ir tremtyje. Vaidinimai, kur statomi Ziverto veikalai, visuomet gausiai lankomi. Švedijoje taip pat gyvena rašytojas ir istorikas Arveds Svabe, kuris paskutiniu metu daugiausiai darbuojasi istorijos srityje.

Bostone gyvena rašytojas ir žurnalistas Olgerts Liepinš, uolus latvių-lietuvių susitarinimo veikėjas. Jis yra parašęs veikalų apie tremties gyvenimą, yra visuomet buvęs palankus lietuviams. Jo vadovaujame „Latvių žurnale“ greitai laiku

pasirodys pirmą kartą tremties gyvenimo spaudoje straipsniai apie Vilniaus krašto lietuviškumą.

Tremtyje labai pasižymėjo jau tėviškėje pažįstamas rašytojas Anslavs Eglitis. Jo platus ir nemirtingas lietuvių literatūroje romanas „Laimingieji“ išsamiai nušviečia latvių tremties gyvenimą vienoje iš didžiausiųjų stovyklų Vokietijoje, vaizduoja komunistų žiaurumus tėviškėje ir jų šnipų veiklą stovyklose. Komunistus jis vaizduoja be jokių kompromisų kaip žmonių išsigimėlius. Vaizdžiai parodytas juodasis rusų imperalizmas carų laikais ir raudonasis dabartinio metu.

Yra dar nemaža kūrybingų rašytojų, kaip Peteris Aigars, Janis Eglitis, Knuts Lesins, Peteris Širmanis ir kiti. Paskutinis pasižymėjo vaikų literatūroje.

Ne maža tremtyje yra moterų rašytojų ir poetų. Žymiausioji dabartinio metu yra rašytoja ir filologijos daktarė Zenta Maurina. Jos paskutinis romanas „Francėška“ vaizduoja tremties kančias ir psichinius pergyvenimus Švedijoje ir Vokietijoje. Veikalas kupinas religinių ir filosofinių motyvų. Rašytoja yra atsidadusi klasikines Europos literatūros studijoms. Neseniai ji padarė tournee po Vokietiją, laikydama įtįsą eilę paskaitų, vokiečių publikos perpildytose salėse, tokiu būdu garsindama latvių vardą.

Amerikos Jungtinėse Valstybėse gyvena rašytoja ir poetė Zinaida Lazda, baigusi baltų filologijos augstuosius mokslus. Visi jos veikalai, vaizduojant gamtą ir žmones, persunkti gilių ir patraukiančių tėvynės meilės.

Kanadoje gyvena poetė Velta Tuoma. Jos eilėraščiai jaudina skausmais ir ilgesiu dėl prarasto gimtojo krašto. New Yorke yra apsigyvenusi viena iš naujųjų rašytojų — Rita Liepa. Ji pasižymėjo romanu „Auksinis Paukštis“. Veikale vaizdžiai parodyti europiečių ir amerikiečių papročiai ir pasaulėžiūros, susiduriant kasdieniniame gyvenime. Žymi poetė Aida Niedra tėviškėje pradėjusi darbą uoliai tęsia toliau. Yra dar kitų, tiktai tremtyje plačiau pradėjusių raikštis poetų ir rašytojų.

LAIMEJUSIEJI
NOBELIO PREMIJAS

Fizikos Nobelio premija šiemet paskirta dvims mokslininkams už išstūbinimą specialaus būdo matuoti magnetinius laukus atominame branduolyje. Ją laimėjo dr. F. Bloch, 47 m., Stanfordo (Kalifornijoje) universiteto profesorius ir dr. E. Mills Purcell, 40 m., Harvardo universiteto profesorius. Purcell yra padėjęs sudaryti radaro aparatus II Pasauliniame kare ir padėjęs nustatyti, kad tarų žvaigždžių yra dideli klodai vandenilio.

Du britų mokslininkai laimė jo šių metų Nobelio chemijos premiją už suradimą būdo atskirti tam tikrus cheminius vienetus. Jų vardai: dr. A. Martin, 42 m., dirbąs Nacionaliniame Medicinos Tyrimų Institute Londone ir dr. R. Synge, 38 m., dirbąs Rowett Tyrimų Institute Aberdeen, Skotijoje.

Britų dr. Martin ir dr. Synge atradimas labai palengvina analizes tokių sudėtingų dalykų kaip proteinas.

Vladas Būtėnas

KOVOS DRAUGAI

Štai prieš akis veidai jaunų draugų, —
Nei žvilgsnių šelmių, nei džiaugsmo skruostuos.
Tik ilgesys kažko negėstantis, graudus
Nuplaukia ligi toliuos šviečiančių gimtinės bokštų.

Kada, laukus ir pušynėlius apkabinę akimis,
Isakymo jie klausosi ir mąsto
Vėl eit žygiuoti, kol graudų ilgesį jų nuramins
Mirtis ant žalio žemės rašto...

PRIETILTIS

Neklausk, kada dangus saulęžė pasikėlė
Ir žvaigždės krito iš rikiuotės!
Čia horizontuos dūmai supas vėlei, —
Ir medžiai ne šerkšnu, o paraku šarmoti.

Sustojo švino sienos prieš viltis į rytą, —
Tik dužtančio plotelio dulks šalmus gula.
Tik Baltijos banga, iš tolių išsvajotų atsiritus,
Rauda prarauda nepasikiamos motulės.

Mirtis gal dar ant barikadų išsitiesus rymo, —
O tu klausais raudos, tarsi paguodos.
Jau paskutinius pėdsakus skeveldros trina,
Ant kranto Baltijos jau paskutinės duobės.

Iš rinkinio „Nuėję plotai“

Nepretenzinga poezija

Daug kas gimnazijoje būdamas bandė rašyti eilėraščius. Vieni jų laikui bėgant metė, kiti ir toliau rašė arba praturtinami lietuvių literatūra, arba tik padidindami menkaverčių knygų skaičių. Vieni nustojo rašyti turėdami neabejotinų talentus, kiti rašė jokio talento neturėdami. Vieni norėjo įkopti į Parnasą, kiti tik šiaip fiksavo savo asmeniškus išgyvenimus, tikriau, eilėmis rašė dienoraštį.

Prie pastarųjų reikia priskirti ir žurnalistą Vladą Būtėną, kuris kartą spaudoje aiškiai užkomentavo nesąs poetas, bet kuris, vis dėlto, parašė ne vieną eilėraštį ir jų pluoštelį surinko į 32 pusl. knygutę, ją pavadinęs „Nuėję plotai“. Rinkinyje atspausdintas rankraščio teisėmis, nepardavinėjamas ir kaip toks, galbūt, ir visai nebūtų reikalingas paminėjimo, jei ne išimtinai specifinė eilėraščių tematika, su ne vienu poetišku švystelėjimu. Kaip karys, autorius perėjo visą rytų Europą, matė degančius miestus, mirstančius draugus, žmogų bėgantį nuo mirties ir nepabėgantį, ir tą tikrovę išreiškė ramiais sakiniais, lyg visa tai būtų įvykę kažkada labai seniai už didelių laiko plotų.

Pas autorių tekanią saulei saliuotuoju kovų aidai iš klonių, o ne įprastinis vytyrio giedojimas, ir medžiai ne šerkšnu, o paraku šarmoti, tik saulės spindulys vienodai spindi miestų griuvėsiuose. Dėl tos neįprastos tematikos, ir silpnės eilėraščių darysi įdomūs, nors, kaip minėjome, netrūksta gana poetiškų posmų:

Ir vakaras tamsus ir šaltas
Čia atselina/
Į nykų mišką, riedantį siaubingon zono.../ O žvaigždės
raštais audžia erdvę mėlyną,/ Lyg laimę burdamos ateinančių
klajonių. (15 pusl.).

Arba:

Ir keista. Net sirenos tyli/
Veiduos praieivų saulėta viltis./ Ir ošia medžiai, supantys
karalių pilį./ O tavo tėviškė —
naktis... (12 pusl.).

Nors autorius betarpiškai išgyveno frontą, bet, nežiūrint to, bendros tematikos eilėraščiuose randame daugiau poezijos, nes šiaip ar taip, įvilkti į poetinę formą diametraliai priešingą poezijai dalyką — frontą — nėra lengva. To teigimo pavyzdžių galėtų būti bene geriausias rinkinyje ne frontinis eilėraštis „Miestas, kurį įsimylėjau“.

Autoriaus apsiribojimas rankraščio teisėmis, kuklus įforminimas, pareiškimas, kad jis yra tik žurnalistas, ir vis dėlto, nemažas kiekis t. l. rai poetiškų strofų, priylgstančių kai kurių, save balaikančių pateptais, poetiški eilėraščiui, daro rinkinį nepretenzingą, ne reklamą ir savo tematikos naujumu skaitytoją nenuobodžiai nuteikiantį. Nežinia, kur jauno autorius kūrybinis kelias pasisuks, bet poetiški gabumai labai reikalingi ir žurnalistui, kad autorius savo reportažuose išliktų įdomus, naujas ir kūrybiškas.

(Vladas Būtėnas, *Nuėję Plotai*, tiražas 200 egzpl., spaudė M. Morkino spaustuve. Išleista rankraščio teisėmis). S. Al.

ATAKON

Lietuvos karius prisimename ryšium su kariuomenės švente lapkričio 23 dieną

KULTŪRINĖ KRONIKA

Jono Rimašausko pastangas paruošti trijų tomų veikalą apie okupantų vykdytas Lietuvoje masines žudynes pirmame puslapyje plačiai aprašo „Clevelando katalikų laikraštis“. „Universe Bulletin“. Čia pažymima, kad autorius buvo nacių bolševikų kalinamas, dirbo rezistencijoje, turi gausiai slapty dokumentų, kurie Maskvai bus labai nemalonūs. Dokumentai saugiai laikomi seife, o jis naudojasi fotostatinėmis kopijomis. Rezistencinėse kovose Rimašauskas dalyvavo dar būdamas medicinos studentu, 18 m. amžiaus. Dabar jis turi 30 m. Jo darbas buvo — išvogtus iš raudonųjų dokumentus panaudoti slaptoje priešbolševikiškoje spaudoje. Bolševikai su sekė ir uždarė į kalėjimą. Vėliau naciai jį už patriotinį veikimą buvo pasodinę į Stutthoffo koncentracijos stovyklą. Tortūrų metu jam išmušė 6 dantis, reikalaujanti išduoti draugus, bet jis to nepadarė. Karo pabaigoj išlaisvintas jis prisijungė prie lenkų partizanų ir bolševikų sugautas buvo vėl kalinamas. Maskvai imant į raud. armiją ir kalinius, jis pateko į jų dalinius, bet pabėgo; rezistencija jam parūpino slapty dokumentus su žydo pavarde ir tada raudonieji jį išleido į vakarus drauge su kitais žydais.

Prof. Cl. A. Manning, Columbijos universitete (New Yorke) dėstąs slavų kalbas, parašė, o Philosophical Library išleido, mums svarbią knygą „The Forgotten Republics“. Veikalas iškelia Estijos, Latvijos, Lietuvos problemas, pareiškdamas, kad jos dabar lyg pasidariusios užmirštos, o jų kiekviena iš jų yra didesnė už Olandiją, Belgiją, Daniją. Autorius pasakoja šių kraštų istoriją, jų atsikūrimą, paliečia ir Vilniaus bei Klaipėdos klausimus, daugiau stengdamasis kiek galima bešališkiau nupiešti įvykių eigą. Autorius daugiausiai laikosi chronologinės įvykių raidos, atkreipia dėmesį į pabaltiečių kančias rusų ir nacių okupacijoje ir pabaigoje pabrėžia, kad nebeįmanoma pastangų bolševizmą tik suleisti, o reikia organizuoti ofensyvą prieš bolševikus ir tuos, kurie Maskvai pripažįsta teisę dominuoti pasaulyje. „Stalinas ir rusai turi būti atstumti į savas ribas ir jiems neturi būti leidžiama džiaugtis neteisėtai laimėjimais“. Užtešmas kenksmingas, nes bolševikai naikina vyresnius ir perauklėja jaunimą. Autorius pabrėžia, kad Baltijos valstybės gražiai tilpo Tautų Sąjungoje, jos galėtų rasti vietos Jungtinėse Tautose. Jos buvo aukos sąjungos tarp nacių ir bolševikų, jų nepriklausomybė turi būti atstatyta, išvežtieji trąžinti, — pamatuotai reikalauja profesorius.

A. Micūnas, MIC, žurnalistikos Institute dėstė apie Amerikos lietuvių spaudą XIX šimt. metų. Simanas Daukantas nurodė, kad pirmieji lietuviai Amerikoje atsidūrė 1688 m. ir apsigyvenę New Yorke. Iš to laikotarpio New Yorke randamos pavardės Butvila, Survila ir kt. Daugiau lietuvių atsirado drauge su Kosčiūška, 1777 m. Emigracija iš Lietuvos žymiai padidėjo po badmečio, rusų persekiojimuose — po 1850 m. Tuoj po 1900 m. JAV-se buvo lietuvių apie 250,000, o 1915 m. — jau apie pusę milijono, gal net daugiau. Pradžioje lietuviai daugiausiai apsigyveno Pensilvanijoje, ūkiuose, kasyklose, po 1870 m. — daugiau metėsi į miestus, į pramonę. Pradžioje XX amžiaus atvažiavusių daugiau negu pusė buvo beraščiai. 1872 m. New Yorke atsirado pirma šv. Kazimiero pašalpinė draugija, kuri ryžosi rūpintis ir spauda. 1879 metais New Yorke pasirodė pirmas laikraštis — „Lietuviška Gazietė“, kurią išleido ir redagavo Mykolas Tvarauškas, susilaukęs paramos iš šv. Kazimiero draugijos. Jam Talkino kun. Končius ir vienas pranciškonas broliukas. Laikraštis teisilaikė 6 mėnesius. Antras laikraštis — 1884 m. „Unija“ — New Yorke. Abudu — savaitiniai. Šį leido Tvarauškas ir dr. Šliupas. „Unija“ mirė po 5 mėnesių. Trečias laikraštis „Lietuviškas Balsas“ atsirado 1885 m., redaktorius — Šliupas. Laikraštis tapo prieštykbinu, iš 500 skaitytojų liko tik 100 ir 1880 m. uždarytas. 1886 m. vasario mėn. atsirado „Vienybė“ Plymouth, Pa. Redaktorius — Bačkauskas, leidėjas A. Pajausis ir J. Paukštys. Gyvavo 1933 metų. 1888 m. Shenandoah, Pa. atsirado „Saulė“, kuri ir dabar tebeina. XIX šimt. darėjo laikraščiai Lietuva, Aidas, Nauja Gaidynė, Amerikos Lietuvių Aidas (red. kun. A. Milukas), Laivas (kun. A. Rytos), Tėvynė (kun. Zilius), Burbas (kun. Zebrys), Bažnyčios tarnas (kun. Saurusaitis), Kardas.

Pranas Visbaras - Wisbar, Lietuvoje gimęs laikraštininkas, dramaturgas ir kino filmų gamintojas, nuo 1945 m. gyvena Hollywoode ir antradienį vakarais per NBC televizijos tinklą leidžia savo programą, vadinamą Fireside Theater (8 — 8 val. 30 min. Chicagos laik.). Savo darbą televizijoje Visbaras pradėjo Vokietijoje. Dabar jis turi 51 m. amžiaus. Kaikuriuos jo ankstyvesnės programos yra parduodamos įvairių vietų programų organizatoriams ir jos matomos tokiose valandėlėse, kaip Rowal Playhouse, Blue Theater, Your TV Theater, Crest Theater, Strange Adventure. Informuodamas apie jo darbą žurnalas „News week“ pažymi, kad jo programos dabar esančios pakilusios, švarios ir lengvai suprantamos.

Dr. P. Daužvardis žurnalistikos Institute kalbėdamas apie spaudos tarnybą valstybei, pažymėjo, kad spauda yra visuomenės akys ir ausys, o dažnai ir sakykla. Valstybės elementai yra — teritorija, žmonės, valdžia. Lietuvos teritorija ir žmonės okupuoti, už tat turime akcentuoti trečią elementą: valdžios likučius, pačią teisę į laisvę. Užsienyje turime ir apie 50,000 Lietuvos piliečių. Tai vis dalykai, kuriuos akcentuojant viešojoje opinijoje galime palaikyti Lietuvos laisvės mintį. Laikraštininkas turi pabrėžti valstybių pripažįstamą Lietuvos juridinę nepriklausomybę, siekiant ir faktinės laisvės. Skatino laikraštininkus gausiau dalyvauti amerikiečių spaudoje.

B. Račkauskas žurnalistikos Institute kalbėdamas apie radijo programas priminė, kad telegrafas buvo išrastas 1832 m., telefonas 1875 m., radijas — 1895 m. Pirmoji transatlantinė kalba per radiją buvo persiųsta 1929 m. Belgijoje yra radijo būdėjas, kurs tikrina kasdien Europos radijo stotis, kad jos neįskryptų iš nustatytos bangos. Amerikoje yra du milijonai rankinių radijo aparatų, 10 milijonų automobiluose, o iš viso JAV-se yra 80 mil. radijo priimtuvų.

St. Būdavas pagrindinį perredagavęs romaną „Loretą“ atidavė Europos lietuvių knygų leidyklai „Bendrijai“, kuri romaną jau baigia spausdinti. Numatoma, kad pasirodys knygų rinkoje dar prieš Kalėdas. Šiuo metu St. Būdavas baigia spaudai ruošti apysaką iš knygų nešų gadinės „Didžioji siena“. Tai bus tęsinys apysakos „Varpai skamba“, bet turės visai atskirą ir savarankišką fabulą.

Br. Markaitis, S.J., duodamas patarimų apie reportažų rašymą, laikraštininkus skatino iš anksto galimai daugiau surinkti informaciją, iš jų kuo daugiau išmesti kas neįdomu, parašyti gyvais — trumpais sakiniais, vartojant daugiau veiksmažodinę kalbą; laikraštininkams patariama daug skaityti, pasekti būdingesnius išsireikšimus, stebėti didžiųjų JAV dienraščių reporterių raštus.

Dr. Jonas Balys atvyko į Washingtoną, kur kelių mėnesių dirbs Arktikos Institute ir bibliotekose, rinkdamas etnologinę medžiagą. Pavasario semestru vėl grįš į Indianos Universitetą skaityti kurso apie Baltijos tautų liaudies kultūrą. Jo adresas dabar yra: Arctic Institute of North America, S. R. 261 Library of Congress, Washington 25, D.C.

Jonas Gielgudas, lietuvių kilmės pasaulinio garso aktorius, grįždamas iš Hollywoodo, kur Kasijaus rolėje dalyvavo Metro kompanijai statant Julij Cezarį, buvo sustojęs New Yorke, kur „New York Times“ korespondentas su juo padarė pasikalbėjimą. Gielgudas nupaskakojo skirtumus vaidinant scenoje ir filmoje.

Vitalis Zukauskas ir žmona moko lakūnus lietuviškos tarenos svetimų kalbų kursuose, veikiančiose prie Indianos Universiteto. Vitalis kartu ir studijuoja teatro meną, ruošdamasis įsigyti bakalaurio laipsnį.

A. Nakas-Norvydas sukomponavo solo giesmę „Aušros Vartų Marijai“ (žodžiai Bern. Brazdžionio), komponuodama mišriam chorui dainą „Tėvų šalis“ (Putino); yra sukūręs keletą dalykų vyrų chorui.

Bronius Jonušas, po sėkmingo vyrų choro koncerto vėl daugiau grįžta prie kūrybos, komponuodama naujus dalykus vyrų chorui.

Petras Sarpalius sukūrė solo sopranui „Tylūs vakarėliai“ (Jovaro). Gavo laisvą iš solistes J. Augaitytės, kuri džiaugiasi jo kūriniais.

L. Šimutis, Jr., vyrų chorui kuria partizanų dainą; pagrindinę melodiją užrašė muz. Kreivėnas iš dainos, kurią atvežė atbėgę žvejai.

JĖGAS SKIRIA DAINAI

Pasikalbėjimas su soliste Pr. Navickaite - Bičkienė

C. GRINCEVICIUS

Kai prieš porą metų po ilgos pertraukos Chicagoje vėl išgirdau dainuojant Prudenciją Bičkienę, buvau daugiau negu nustebintas: toji atmintina iš 1938 metų "Gamtos draugo" ekskursijos išdaigininkė, kurį kėlė prof. P. Dovydaičius rūpesčio, kad bedūkdamas nuo laivo į Nemuną nenusiristų, dabar savo balso kultūra žavėjo auditoriją. Tiesa, ji jau ir tada buvo bepasireišianti solistė ir dainavo visur prašoma ir neprašoma. Tada jai daug kas sakė: "Klausyk, tu Prudencija Navickaite, turi įgimtą talentą, ir bus nusikaltimas, jei jo tinkamai nesunaudoji ir nepasidarysi dainininke".

Ji dainininke, ir tai ne eilinė, pasidarė. Ir kai dabar klausai jos lyrinio soprano su koloratūriniais atspalviais, lygia grėta tenka jai statyti su atmintiniais iš gražių Lietuvos operos laikų lyriniais sopranais A. Dambauskaite, A. Staškevičiute ar J. Augaityte.

Ugdomas talentas

Pr. B. nors laikoma "diplomuota" dainininke, atseit studijas užbaigusi, tačiau nuolat ir toliau lavinasi. Kiekvienam jos pasirodyme galima vis pastebėti daromą pažangą. Kas ją girdėjo paskutiniame Gail. Seserų org. koncerte dainuojant Mozarto "Lopšinę", turėtų pripažinti, jog anas didysis kompozitorius lyg jai ir būtų tą dainą sukūręs, kad ji galėtų atskleisti visus švelniausius savo balso niuansus. Vėl yra laimė, jei didieji dainininkai esti apdovanoti ir scenai reikiama gubomis. Būtu nusikaltimas nepaminti, kad Pr. B. visas talentas atsiskleidė tik dainuojant ir vaidinant, pilnam operos spektakly.

Studijų kelias

Ji kilme iš Radviliškio. Būdamas trečiojo klasės mokytojas kaip solistė. Tuometinis jos mokytojas Ant. Marijošius (prof. Vytauto Marijošiaus tėvas) ją pastebėjo ir pranašavo dainininkės karjerą. Baigusi Šiaulių mokytojų seminariją, įstojo Vilniaus muzikos mokyklon, bet jos baigti neteko. Dainavimo mokslus labai gerai baigė Muencheno Hendelio vardo konservatorijoje. Išleidžiamajam koncerte vokiečių muzikos kritikai ją susidomėjo ir sakė: "Turime didelį talentą!" Ir kaip jie tuoj nusivylė, kad tas talentas turėjo tik labai gerą vokiečių kalbos diktą, bet tai buvo "auslaenderė".

Dainuoti mėgo aistringai

Pr. B. surasti ir pasikalbėti yra sunku. Fabriko darbas, naktinės pamainos, repeticijos, pamokos jai atima visą laiką. Šiaip labai draugiška ir paprasta ir nemėgstanti viešumos. Pastebėjusi, jog noriu iš jos ką išgauti spaudai, atsisako ką nors pasakyti:

— Kai tik pradėjai mane neįprastai tituluoti, supratau, kad turi keistų užmačių. Nesu nei garsi, nei jūbilitė ir nenoriu, kad apie mane būtų rašoma.

Teko ilgai apie viską šnekėti, kol ji užmiršusi, kokių tikslu su ja kalbu, ėmė pasakoti:

— Dainuoti mėgau aistringai nuo pat mažens. Net įkyrėdavau namiškiams. Būdavo, užėina toks nenugalimas noras, o kur gi bedainiuoti? Nubėgu tada į tuščią bažnyčią, užlipu prie vargonų ir visas žinomas giesmes, mišparus išgiedu, išgiedu. Kai grįžtu, namie klausia: "Ar dabar, kai išsigiedojai, pasidarė geriau?" — "Geriau", atsakau jiems.

— Jūsų dainavime pastebima pažanga, kaip tą pasiekiate?

— Menininkas, kaip ir sportininkas, turi nuolat savo srity

treniruotis, visom išgalėm siekti augštumos, nesustoti pusiau, nepasidaryti vidutiniu. Deja, daugiausia energijos reikia atiduoti tokiam darbui, kuris nieko bendro su daina neturi, ir tobulinimui reikia nuvogti laiką nuo šeimos pareigų ar nuo poilsio, tad apie didelę pažangą telieka tik svajoti. O kad ką nors dainos srity padarau, tai tik gerų ir nuosirdžių draugų skatinama ir moraliai palaiko.

Prudencija Bičkienė

ma. Lankau garsiosios pedagogės Šarnovos dainavimo studiją.

— Ką labiausiai mėgstate dainuoti?

— Margaritos partija iš "Fausto" man augščiau visko. Pasakui labai mėgtu Čaikovskio ir Mozarto kūrinus, Leo Delibes "Lakmė", nors toji opera ir ne visai mano balsui pritaikyta.

— Ir koks didžiausias troškimas, jei tas galima paklausti?

— Grįžus Lietuvon, Vilniaus operoj, kur karo metu teko tik chore dalyvauti, dainuoti ir vaidinti Margaritą.

— Kada artimiausiu laiku vėl galėsite Jus išgirsti?

— Labai greit: lapkr. 23 d. 4 v. p.p. Sokol salėje dainuosiu studentų ateitininkų parengime.

Atrodo, kad mes visi, organizuota lietuvių visuomenė, jausmum nemažą atsakingumą, jai tiek Pr. B., tiek ir kiti jauni ir gabūs dainininkai vien tik savo įgėjomis besiverdami į talento augstumas, gyvenimo realybės būtų sustabdyti pusiau. Jau trys lietuvių tautos reprezentantai pasiekė dainos meno pasaulinę augstumą ir visuotinį pripažinimą, kodėl organizuotai visiems nepasistengti ir kitus tam parengti ir į ten nukreipti? Talentingas menininkas nėra tik pats sau žmogus, bet yra ir visos tautos neįkainojamas turtas. Tas turtas neša laimę, bet krauna ir atsakomybę.

Žymieji negrai

Negrai, kaip ir kitos prispaustos tautos, kada pajunta sau daugiau laisvės ir teisių, labai energingai veržiasi į mokslus ir parodo daug naujų talentų ir šviežių užsimų. Šia proga norisi tik paminėti jų žymiuosius chemikus.

Žymiausias jų, kartais negrų Moze vadinamas, yra buvęs dr. J. W. Carver. Jis buvo gimęs vergu pilietinio karo metu Misourio valstybėje ir, sunkiais keliais baigęs Iowos Valst. kolegiją, 40 metų dirbo žemės ūkio ir maitinimo srityje. Jis rado apie 300 vis naujų pritaikymų "peanuts" panaudojimo, apie 100 naujų bulvių panaudojimo būdų, taip pat padarė daug išradimų dažų, medicinos, kosmetikos, statybinių medžiagų, tepalų, klijų ir kitose srityse. Savo pasaulėžiūra jis buvo katalikas.

Šiuo metu vienas iš žymiausių negrų chemikų yra Percy L. Julian Chicagoje, tyrinėjimų direktorius Soya Products Division of the Glidden Co. Jis yra autorius 41 mokslinio darbo ir turi 42 patentus.

Duriron Co. in Dayton, Ohio, laboratorijos visas personalas yra negrai. Šios laboratorijos direktorius, J. A. Parsons, jau trisdešimt metų dirba šioje bendrovėje ir yra padaręs daug išradimų nerūdijančio plieno, silikono geležies ir k.

Lloyd A. Hall yra techniškas direktorius Griffith Laboratorijos Chicagoje ir 1950 buvo tautinės programos pirmininkas maisto technologų konferencijoje.

Tai tik keli vardai, o jų yra daug.

St. Maziliauskas

Atkreipia rašytojų dėmesį

Pijaus XII paraginiu Vatikano įstaigos paskelbė perspėjimą, kad knygų autoriai išlaikyti reikiamą padarumą rašydami apie šeimos gyvenimą, liuddami seksualinius klausimus. Griežtai žodžiais pasmerkiamas rasiančiųjų nesantūrumas šioje srityje.

Nuostabūs vanadiumas

Vanadiumas, įmaišytas į plieną, padarė jį taip kietą, kad iš tokios medžiagos padaryti lokomotyvų cilindrai tarnauja 200,000 mylių, kai anksčiau, iš paprasto plieno, jie tegalėjo tęstis 50,000 mylių. Tačiau vanadiumas — retas metalas. Prieš 60 metų jo svaras kainavo \$4,760. Dabar atrasti jo nauji klotai, ypač Peru kasyklose, vadinamoje Mina Ragra, iš kur jau gauta vanadiumo už \$100 milijonų.

Muzikos kūrinių konkursas

Vienas iš didžiausių Brazilijos miestų pramonės centras Sao Paulo — 1954 metais švęs 400 metų nuo savo įsisteigimo. Ta proga skelbiami įvairūs konkursai, jų tarpe ir vieno simfonijos kūrinių konkursas, kuriam premijos paskirta 200,000 krucerių. Konkurse gali dalyvauti visų pasaulio tautų kompozitoriai. Smulkesnės kodkuro sąlygos galima sužinoti Brazilijos atstovybėse.

Apie ispanišką literatūrą

Argentinoje (Casilla de Correo 5579, Buenos Aires) leidžiamas katalikų spaudos ir bibliografijos žurnalas "Sintesis" duoda plačias P. Amerikos ir Ispanijos literatūros apžvalgas.

Žmogus prieš vėžį

Vėžio ligos tyrinėjimų ir kovos su ja istorija aprašoma naujame I. Berenblumo veikale "Man against cancer".

THE BURD GRAY HERB CO., INC.

Žolės dėl tulžies akmenų, inkstų akmenų, ir kitokių ligų. Patvirtintos prekės — verta išbandyti.

Pakeliai po — \$1.00 — \$2.00 — \$3.00
\$1.00 — \$2.00 — \$3.00
Užsisakykite tiesiai nuo

139 N. PINE

Arba šaukite MANSFIELD 6-3171

STATYBAI IR NAMŲ PATAISYMAI
PRISTATOME
VISOKIŲ RŪŠIŲ
MEDŽIAGĄ

CARR MOODY LUMBER CO.

STASYS LITVINAS, Prez.

3039 So. HALSTED ST.

Tel. Victory 2-1273

APKAITAVIMŲ IR PREKIŲ PRISTATYMA TEIKIAME

NENOKAMAI

RASTINE ATIDARYTA kasdien nuo 8 val. ryto iki 6 val. vakaro ir šeštadieniais iki 3 val. vakaro

MODERNAUS SOKIO STUDIJA A. Valeišaitis ir

Grigaliūnaitės-Lazauskienės

3130 So. Halsted St.

Tel. Calumet 5-9339

Pilnamai mokiniai: pirm., antr., treči., ir penkt., nuo 5 v. iki 8 v.

RAKANDAI

ir visi kiti namų reikmenys PIRKTI IS

PROGRESS

BENDROVĖS KRAUTUVĖS
GRAŽIAU ATRODO,
ILGIAU TARNAUJA,
MAZIAU KAINUOJA.

Nes šios įstaigos vadovybėje tarnauja žmonės turi 40 metų patirtimo šioje prekyboje.

Kada ateina reikalus pirkti įvairius namų reikmenis, kreipkitės į šią

ERDVIĄ IR PATOGIĄ SENIAUSIĄ LIETUVIŲ BENDROVĖS KRAUTUVĘ

4181-83 Archer Ave.

Tel. Lafayette 3-3171

Brighton Parko kolonijoje

Dr. Donald F. Alexander

KOJO SPECIALISTAS

1347 So. 56th Ave., Cicero 50, Ill.

Telef. Olympic 2-8200

Priėmimo valandos: Pirm., antr., treči., nuo 2 iki 5 ir 7 iki 9 v. vak. Ketvirt., nuo 10 v. ryto iki 5 v. vak. Penkt., nuo 10 val. ryto iki 5 v. vak. ir nuo 7-9 val. v. šeštad., nuo 1 v. iki 4 v. p. p.

PARDUODAME ANGLIS IR PECIAMS ALIEJŲ

PERKRAUSTOME BALDUS

Patarnaujame gerai ir pigiai

STASYS FABIJONAS

2146 SO HOYNE AVE.

Tel. Virginia 7-7097

Diena Ateis, Kai Būsi Linksma Sutaupes!

Taigi, dabar pradėkite taupyti šioje lietuviškoje įstaigoje. BRIGHTON Savings & Loan moka 3% pelno ant jūsų sutaupų.

Kiekvieno taupytojo indėliai apdrausti iki \$10,000.00.

Brighton Savings and Loan Ass'n

4071 Archer Ave. | vakarus nuo California Ave.

CHARLES ZEKAS, Sec'y

OFISO VALANDOS:

Pirm., antr., penkt., ir šešt., trečiad., 9:00 ryte iki 12:00 v. d.

Ketvirt., 9:00 ryte iki 8:00 vak.

9:00 ryte iki 4:30 p. p.

Ketvirt., 9:00 ryte iki 8:00 vak.

Tel. ofiso HE. 4-6699, rez. PR. 6-7333

DR. ANTONAS ALEKNA (ALEKNAVICIUS)

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1957 W. Garfield Blvd.

VAL: 1-4 ir 6-9

Šeštadieniais nuo 1 iki 4 val. p. p. išskyrus ketvirtad., ir sekmad.

DR. BR. BEINORIUS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

6650 So. Halsted Street

Kampus Marquette Rd. ir Halsted St.

Val: 7-9 kasdien, šeštad., 3-5.

Tel.: Ofiso WE. 6-2811

Namų WA. 5-2990

DR. F. V. KAUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1836 So. 49th Ct., Cicero

Kasdien 10-12 ryte ir 5-8 v. vak.

Šeštadieniais 10-2 v. ir 4-6 v. v.

Butas 1832 So. 49th Ct.

Telefonas Reliance 5-1811

DR. WALTER J. KIRSTUK

PHYSICIAN AND SURGEON

(LIETUVIS GYDYTOJAS)

3925 West 59th Street

VAL: 2-4 popiet, 6:30-8:30 vak.

Trečiad., pagal sutartį

Tel. ofiso PR. 6-6446, rez. HE. 4-3150

DR. F. C. WINSKUNAS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

2420 West Marquette Rd.

VAL: nuo 2 iki 4 p. p.; 6 iki 8 vak.

Trečiad., ir šeštad., pagal sutartį

Tel. ofiso CA. 6-0257, rez. PR. 6-6659

DR. P. Z. ZALATORIS

GYDYTOJAS IR CHIRURGAS

1821 So. Halsted Street

Rezid. 6000 S. Artesian Ave.

VAL: 11 v. r. iki 3 p. p.; 6-9 v. v.

Telefonas Olympic 2-4276

DR. P. ATKOCIUNAS

DANTISTAS

1446 So. 49th Court, Cicero

VAL: antr., ketv., 10-12, 2-6, 7-9 p. p.

penkt., 3-6, 7-9 p. p.

3147 S. Halsted St., Chicago

VAL: pirm., treči., šešt., 8-8 p. p.

penkt. 10-12 ryte

DR. B. G. BRUZAS

DANTISTAS

Priėmimo valandos pagal susitarimą

4003 Archer Avenue

Truputį į rytus nuo California

Tel. Yards 7-7772

DR. A. P. STULGA

DANTISTAS

2723 West 71st St.

Priėmimo laikas pagal susitarimą

Telefonas Grovehill 6-6785

DR. ANTHONY WILLIAMS

(VILIMAS) DANTISTAS

6322 South Western Avenue

Priėmimo laikas pagal susitarimą

telefonu

Telefonas Grovehill 6-8849

DR. G. SERNER

LIETUVIS AKIŲ GYDYTOJAS

25 metų patirtis

Tel. Yards 7-1829

Pritaiko akinius

Kreivias akis

Ištaiso

Ofisai ir akinų dirbtuvė

756 West 35th Street

VAL: nuo 10 iki 2, nuo 6 iki 8, trečiad., nuo 10-12; šeštad. 10-3 p. p.

Egzaminuotoja Akis Pritaiko Akinius

DR. J. J. SMETANA, JR.

OPTOMETRISTAS

AKIŲ SPECIALISTAS

1801 So. Ashland Avenue

VAL: pirm., antr., ketvirt., penktad., 9:30-12; 1:30-8 v. v.

Trečiad., uždaryta, šeštad., 9:30 iki 12; 1:30 iki 5 val. vak.

CANAL 6-0523 Flint Bldg.

DR. SELMA E. SODEIKA

OPTOMETRISTE

Priėmimo valandos pagal sutartį.

Trečiadieniais uždaryta

5843 S. Kedzie Ave.

Tel. Prospect 6-2635

Beethoveno oratorija "Kristus Alyvų Darželyje"

Šv. Kryžiaus bažnyčios vargonai

ANTANAS NAKAS-NORVYDAS, Chicago, Ill.

Lapkričio 30 d. Šv. Kryžiaus bažnyčioje įvyks pirmasis šiais metais religinės muzikos koncertas. Dainavos ansamblis jau paruošė Beethoveno oratoriją "Kristus Alyvų Darželyje". Praėjusių metų lapkričio mėnesio toje pat bažnyčioje girdėjome Rossini oratoriją "Stabat Mater". Beethoveno oratorija yra daug sudėtingesnis kūrinys už "Stabat Mater" oratoriją, reikalaujantis iš dirigento, choro ir solistų didesnio balsinio lankstumo ir muzikinės kultūros.

Šios oratorijos paruošimas nėra eilinis reiškinys ir kelia visuotinę muzikos mylėtojų susidomėjimą. Vakaruose Europoje religiniai muzikos koncertai yra dažnesni ir tokius koncertus visuomenė labai vertina ir mėgsta.

Vienas gražiausių kūrinių

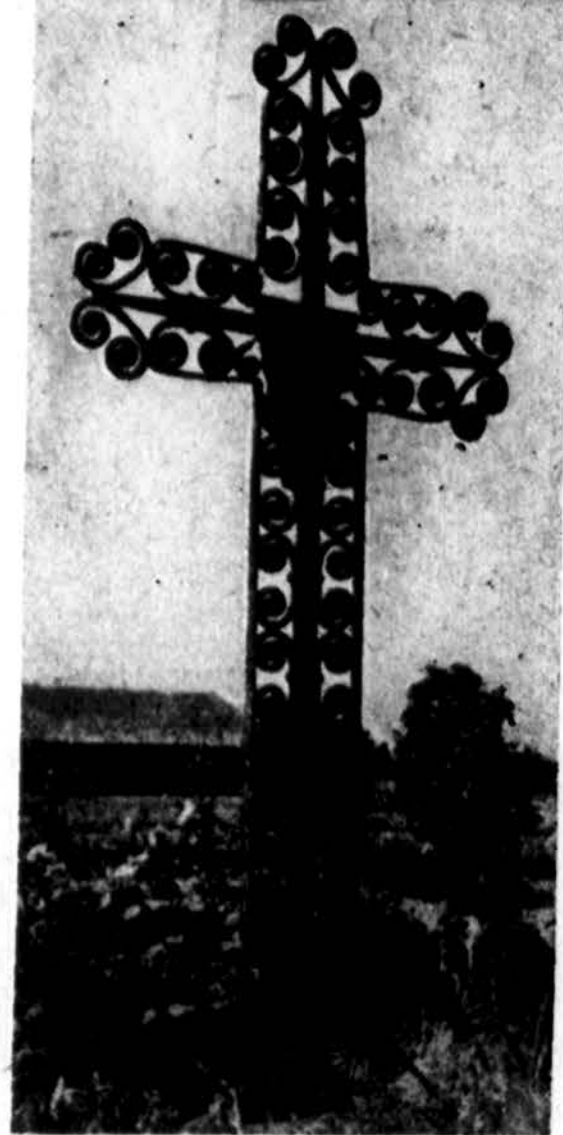
Beethoveno oratorija yra vienas gražiausių religinės muzikos kūrinių. Ji parašyta genialaus muziko, kurio jau nėra, tačiau kurio kūriniai dar mums gyvi kaip saulėtos dienos.

Ir kiti didieji kompozitoriai Bachas, Handelis, Mozartas, Verdi, Rossini, Brahmas bandė savo jėgas religinės muzikos srityje, ir jie davė pasauliui nepamirštų kūrinių, kuriais šiandien žmonija gėriasi.

Oratorija turi labai daug bendro su opera. Ji, kaip ir opera, yra muzikalinė kompozicija, susidedanti iš solo partijų, recitatyvų, choro, duetų, tercetų ir t. t., lydimas simfoninio orkestro. Tik oratorijoje nėra akcijos, kostiumų ir scenos. Klasinės oratorijos, parašytos 17-19 šimtmečiuose, kaip ir klasinės operos, visada prasideda uvertiura. Operoje dominuoja dramatiniai ir pasauliniai elementai — oratorijoms tekstas imamas iš šv. Rašto arba kitų religinių šaltinių. Operos herojai — pasaulietiški žmonės, oratorijos — tai dievybės pasiuntiniai žemėje. Jų kovos, kentėjimai, viltys ir laimėjimai tai dieviškos sielos pasireiškimai gyvųjų tarpe. Tik jų meilė ne žemiška, bet dangiška.

Beethovenas parašė tik vieną oratoriją "Kristus Alyvų Darželyje", buvo sumanęs parašyti ir kitą, tačiau tragiškai išgyvenimai jam apkurtus ir mirtis neleido šių sumanymų įvykdyti. Oratorija "Kristus Alyvų Darželyje" buvo pradėta rašyti 1800 metais, t. y. tuomet, kada Beethovenas ėjo 30-tus metus. Ji buvo baigta sekančiais metais. Tai buvo Beethoveno 85-ta kompozicija iš eilės.

Beethovenas retai kada vasaros metu pasilikdavo Vienoje. Miesto triukšmas ir jo aplinka jį vargindavo. Jis troško vienvietės. Jį viliojo kalnai, miško žauma, plačios pievos. Gamta jam buvo mielesnė už įkūrėjusius dvariškių ir Vienos aristokratų veidus. Gamtos prieštovybė jį galėjo laisviau gyventi, išleisti ir dirbti vienvietėje. 1801 metais jis pasirinko nedidelį kaimelį Hetzendorf, netoli Vienos, kuris jungėsi su imperatoriaus vasaros rezidencija Schoenbrunn. Čia buvo plačios aikštės ir daug, daug gražių medžių. Savo laisvuose Beethovenas rašo: "Miškas, medžiai, uolos duoda man viską, ko aš šiuo metu trokštu. Kiekvienas medis man lyg ir šaukia: "Sventas, Sventas". Viduryje vienos aikštės, šioje gražioje aplinkumoje jis pasirinko vieną didžiulį ąžuolą, kurio pavėsyje jis ir sukūrė oratoriją "Kristus Alyvų Darželyje" ir operą "Fidelio". Šiam kūrybos laikotarpiui (1802-1804 m.) priklauso "Mėnulio Sonata" fortepionui, simfonijos D dur (No. 2), "Eroica" (No. 3) ir "Kreuzerio Sonata" smu-

Lietuviškas kryžius

triukšmas. Kristus nuramina apaštalus ir mokinius, sakdamas: "Tebūnie Tavo valia". Kareiviai, apaštalai ir mokiniai palieka Kristų vieną Alyvų darželyje.

Jei šis oratorijos veiksmas būtų perkeltas į sceną, vargiai ar galima būtų patikėti jo natūralumui. Tačiau oratorijos muzika yra tiek graži ir vertinga, kad ji atperka visas oratorijos teksto silpnąsias puses.

Oratorijos veikėjai ir eiga

Oratorijos veikėjai: Kristus (tenoro partija), Angelas (plaučių skalės soprano partija), Apaštalas Petras (boso partija), Kareiviai ir Mokinių chorai. Oratorija prasideda Grave (sunkiai - rimto) pobūdžio introdukcija, recitatyvu "Mano Tėve" ir arija "Visa mano siela širduliuose" (tenoro partija). Tai yra kenčiančio Kristaus malda Viešpačiui. Po to seka plati, džiūgausianti ir skaidri Angelo arija, tinkanti tik labai plačios skalės bravūriniam sopranui, "Pagarbintas Atpirkėjo gerumas". Vėliau įstoja choras, giedantis su Angelu "Laimėjimas, esame išpirkti". Sekančioji dalis — tenoro ir soprano duetas (Kristus ir Angelas) "Ant manęs krenta sunkus sprendimas". Toliau trumpam recitatyve Kristus sveikina mirtį. Po to seka labai dramatiška oratorijos vieta, kurioje minia ir atvykę suimti Kristų kareiviai reikalauja Jo mirties. Ypač čia gražūs Apaštalų ir Kareivių chorai.

Tačiau viena gražiausių ir stipriausių oratorijos vietų yra paskutinioji dalis, parašyta chorui — "Aleliuja". Ši dalis prasideda, nors labai trumpa, bet labai koncentruota simfonine introdukcija, toliau veda į didelį "Aleliuja" prasiveržimą, kuris dabar šv. Kryžiaus bažnyčioje yra geriausių visų lietuvių bažnyčių Chicagoje vargonai.

Palyginus su Handelio garsiu "Aleliuja", krinta į akis visiškai skirtingi šių dviejų didžiųjų kompozitorių komponavimo būdai. Formos atžvilgiu Beethovenas naudoja laisvą meistriską balsų vedimo imitaciją. Diatoninės fugos temos paprastos, bet sujungtos tokiu dideliu meistriskumu, supintos ir pagrįžtos tokia puikia harmonija (kaip Milano katedros gotikas), jog klausytojo sąmonėje, ilgam palieka neišdildomas šios muzikos grožis.

Verta pakartoti ir išgarsinti

Kadangi tokie stambūs religinės muzikos kūriniai retai girdimi, tai eiliniams klausytojams sunku pirmą kartą susivokti visame kūrinyje ir pažinti jo grožį. Šis veikalas turėtų būti dar bent kartą pakartotas. Kiekvienas iš mūsų vieną kitą operą yra girdėjęs keletą kartų, o ši oratorija yra daug vertingesnė už kaikurias šabloniškas operas. Būtų pageidaujama, kad ansamblis su šia oratorija galėtų nuvykti ir į kitus lietuvių gyvenamąsias centrus. Ruošiant šią oratoriją, įdėta daug darbo ir pasišventimo. Reikėtų padėti pastangų, kad šis darbas nepažeistų nepastebėtas ir svetimausių tarpe. Prieš oratorijos išpildymą apie ją turėtų būti daug informacijų ne lietuviškoje spaudoje, pvz. lenkų ir amerikiečių. Manau, kad sumanūs ansamblio vadovai nepamirštos aplinkybės, kad mes veikiame ir gyvename Amerikoje...

Mes visi dar giliai išgyvename sunkias atsisveikimo dienas su tėvyne. Beethoveno muzika suteiks mums valandėlę užsimirimo ir paguodos. Nuaidėjus paskutiniams oratorijos garsams bažnyčios skliautuose, ne vienas iš mūsų kils mintis ir prašymas Viešpačiui, kad Jis leistų mums, išblaškytiems po visą pasaulį, greičiau vėl susirinkti visiems po tėviškės dangum.

Bažnyčios vargonai

Šv. Kryžiaus bažnyčia tapo lietuvių religinio gyvenimo centru; čia ruošiami įvairūs minėjimai ir religiniai koncertai.

Kunigas Linkas, rūpindamas bažnyčios pagerinimu, nepamiršo svarbiausio dalyko — vargonų. Senieji bažnyčios vargonai neatitiko modernių statybos techninių reikalavimų. Senujų vargonų manualai buvo įrengti trečiame bažnyčios aukšte (viškos). Ten turėjo būti grupuojamas ir choras. Didiesiems choro ansambliui buvo permaža vietos. Be to, ir rezonansas nuo to nukentėdavo. Dabariniame vargonai iš pagrindų atnaujinti. Vargonų manualai iš trečio aukšto perkelti į antrą. Čia ne tik pakanka vietos 100 asmenų chorui, bet dar ir pilnam simfoniniam orkestrui.

Atnaujintieji vargonai turi tris naujus manualus (klavitus), modernią registrų, pedalų (jų tarpe crescendo ir decrescendo) ir automatišką registrų pakeitimo sistemą. Vargonai turi 32 registrus. Nuo jų panaudojimo priklauso visų vargonų balsų grožis.

Atnaujinimo darbas truko daugiau pusės metų ir atėjo nemaža pinigų. Darbą vykdė vienas geriausių Illinois valstybės vargonų meistris Walter Ortlep.

Kiekvienos bažnyčios pasididžiavimas tai — geri vargonai. Drąsiai galima pasakyti, kad dabar šv. Kryžiaus bažnyčioje yra geriausių visų lietuvių bažnyčių Chicagoje vargonai.

Mes turime vargonų meninkų žuką ir Nomeiką. Lauksime jų vargonų koncerto Chicagoje. Be

Estų tautosakos studijos užsieny

Dr. Looorisso darbai. — Jų Archyvui 25 metai

JUOZAS LINGIS, Švedija

Su akademinėmis išskilmėmis skyrius: Gyvenimo jėga, Kūnas, Upsaloje, Švedijoje, buvo atšvesta Estų Tautosakos Archyvo 25 metų sukaktis.

Visi sveikinimai, visa pagarbą archyviui buvo perduota per jo iniciatorių, organizatorių ir vedėją Estų Mokslo Akademijos narį dr. Oskar Loooris, kuriam, bebėgant į Švediją, pavyko su savimi pasiimti savo didžiulį asmeninį neįkainojamą tautosakos archyvą, susidedantį iš 711,575 puslapių teksto su 1,045,000 įvairių variantų.

Išskilmės prasidėjo dr. Loooris paskaita universitete, kur filosofinio (humanitarinių mokslų) fakulteto atstovas prof. Ake Campbell pasakė iškilmingą kalbą, pasveikindamas jį ir Estų Tautosakos Archyvą. Dr. Loooris skaitė apie estų tautosakos tyrimą. Po to buvo rautas miesto viešbutyje. Rautė dalyvavo švedų, suomių, airių, vokiečių, lenkų, vengrų ir latvių atstovai. Karališkosios Gustavo Adolfo Akademijos (šios akademijos tikslas yra rūpintis liaudies kultūra) sekretorius prof. Joran Sahlgren kaip prisiminimą įteikė dr. Looorisui mokslinį veikalą apie Estijos švedus. Suomų tautosakos archyvo atstovas dr. Sulo Haltsonen pranešė, kad jo įstaiga nutarusi suteikti dr. Looorisui piniginę dovaną jo tautosakinėms tyrimams tęsti. Airių tautosakinės komisijos atstovas lektorius C. O'Danachair įteikė labai vertingą Airijoje esančios estiškos medžiagos mikrofilmą. Apie 100 telegramų iš viso pasaulio tautosakininkų suplaukė į Upsalą.

Jubilėjaus proga Amerikos kongreso biblioteka Washingtono pasisiūlė apsaugoti Dr. Loooris rinkinius arba juos bent numikrofilmuoti.

Dr. Looorisui švedų vyriausybė per Upsalos universitetą sudarė šio laikotarpio pragyvenimo sąlygas, kad jis ten galėtų savo moksliniams darbams atsiduoti.

Savo tremties metus Švedijoje dr. Loooris ir praleido Carolina Rediviva (taip vadinasi Upsalos u-to biblioteka), kur jo darbas, nežinotinas daugelio straipsnių ir mažesnių veikalų estų kalba, — vainikavosi didžiuliu 600 puslapių veikalu "Grundzuege des estnischen Volksglaubens", kurį 1949 m. išleido minėtoji Karališkoji Gustavo Adolfo Akademija. Šis didžiulis tomas yra tik pirmasis, netrukus pasirodys ir antrasis. Pirmasis tomas apima šiuos

to, turint tokį muziką kaip St. Sodeikų ansamblio pirmininką Dzirvoną, chorą ir geras vargonus jau laikas galvoti apie religinės muzikos koncertą su simfoniniu orkestru.

Kunigo Linkaus nuolatinis rūpestis įrengti bažnyčioje ką nors naujo, gražaus ir vertingo, sukelia jam mūsų simpatijas ir dėkingumą.

ty psychologams, sociologams, jis mėgina aprėpti tautos dvasią archeologams, kalbininkams, organinė visumon. Vietoje kultūros istorikams ir kitiems, naujų teorijų bei hipotezių autorius, kaip jis įžangoje sako, yra sąmoningai pasirinkęs geriausią naujos medžiagos, o tos šį sintetinį darbo metodą, jis nenori vien tik vienos mokslo džiūlo darbo pagrindinis uždaškos sekretorumi apsiriboti, viny.

MAISTO KRAUTUVĖ

Midwest Store

JONAS IR STELLA SANVAICIAI, Savininkai

PASIRINKIMAS ĮVAIRIŲ VALGIŲ. LIETUVIŠKI SORAI. NESODYTAS SVIESTAS, KUMPIAL. DESROS IR KITI MAISTO PRODUKTAI.

BORDEN'S PIENO PRODUKTAI

KRAUTUVĖ ATDARA KASDIEN NUO 7:00 v. ryto iki 10:00 v.v. SEKMADIENIAIS ATDARA NUO 7:00 v. ryto iki 10:00 val. vak. 2515 West 69th Str. REpublic 7-9259

RADIO CLUB RESTAURANT and COCKTAIL LOUNGE

Dabar po naujos vadovybės

THE EVERGREEN RADIO CLUB, Inc.

Paduodamas geriausias maistas ir gerimai sulig jūsu skoniui Route 14 ir Quintess Road (Šiaurėje nuo Palatine) Atidara kasdien išskyrus pirmą. 5 val. Sekmadieniai 1 val. po pietų

Dėmesio šeiminiškė! TROPIC JUICES, INC. Pusryčių ir apelsinų — Grapefruit Sunkos VAISINIS PUNCH POKYLIAMS • Ananaso • Citrinų • Lime • Vyšnių • Aviečių Tuojaus Pristatome Kūno Stiprintojai 7340 HARRISON STREET Forest Park, Illinois Forest 6-2444

Mes taicine vių firmų siūvamas mašinas. Kiekvienas darbas garantuotas. Išnuomojamos mašinos. Mes patalysime į elektrinę jūsu kofiną mašiną. Prasykite mūsų nemokamai jums įpakalduoti. Didžiausias pasirinkimas vargtų Singer mašinų

SINGER SEWING MACHINE CO. 4222½ Archer Ave.

ALBINAS BENIULIS ATLIEKA PERKRAUSTYMAS ir įvairių daiktų perkraustymus Taip pat persiunčiame į užsienį pakietilius įvairaus maisto. Kreiptis: 2554 SO. HALSTED STREET Tel. Danube 6-3245

Skip's Liquors

5511 South Damen Avenue

All Phones — WAlbrook 5-8202

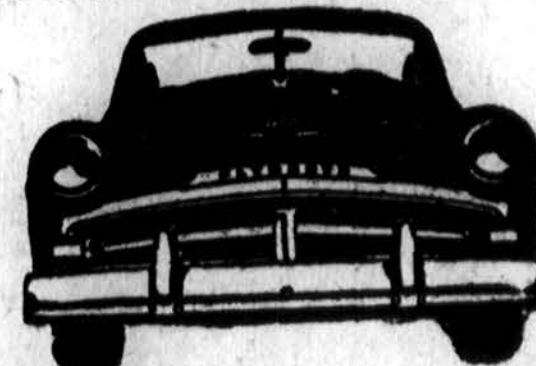
3 STAR HENNESSEY COGNAC Special \$5.09 Fifth Reg. Price \$7.07

IMPORTED FRENCH BRANDY \$2.98 Fifth

IMPORTED HEINEKENS BEER Case of 24—12oz Bottles \$7.79

Imported CHERRY HEERING \$5.59 Fifth	GINZANO VERMOUTH Sweet or Dry \$1.59 Fifth
--------------------------------------	--

LOWEST PRICES IN TOWN ON ALL WHISKIES BY THE CASE

1952 NAUJI PLYMOUTH'AI Pristatomi už \$1,683.00 Su visais taksais

Jaučiuokite 1952 m. CHRYSLER'IU su 180 arklių jėgos motoru

100 NAUDOTŲ AUTOMOBILIŲ, KAIP NAUJŲ UŽ ŽEMAS KAINAS Lengvos išmokėjimo sąlygos. Teisingas nemokamas patarnavimas leidimams ir apdraudai. Balzekas Motor Sales, Inc. 4030 ARCHER AVE., CHICAGO 32, ILL. Telef. Virginia 7-1515

Taupykite per Paštą

Užtikrinta Apsauga ir Priede Geras Pelnas!

Nauji taupytojai yra mielai noru priimami. Dividentai kas pusę metų! Daug patarnavimų įskaitant paskolos namų pirkimui: žema kaina — skubus patarnavimas — ilgi išsimokėjimai.

CITIZEN'S FEDERAL SAVINGS & LOAN ASSOCIATION

1542 Halsted Street

Chicago Heights, Illinois

1990

Maupassant'as lietuviškai

DR. JUOZAS PRUNSKIS

Iš spaudos išėjo Guy de Maupassant'o novelių rinkinys, pavadinamas "Karoliai". Maupassant'as — pasakojimo meistras, pasižymis formos stiprumu. Tai, be abejo, stiprus talentas. Deja, tą talentą pradžioje hedonistinis gyvenimas.

Paryžiaus auklėtinis

Oklahomos universitetas šią vasarą išleido įdomią studiją — "Medical biographies". Ją parašė dr. Philip Marshall Dale. Tarp 33 čia aprašomų asmenų yra studija ir apie Maupassant'ą. Jis gimė prieš šimtą metų, 1850 m., Roueno apylinkėse. Jau nas būdamas gavo tarnybą laivyno ministerijoje Paryžiuje, bet darbo nepaisydamas daug laiko praleido besirūpindamas po Seine upę ir bebandydamas rašyti noveles. F. Flaubert'as pastebėjo jo talentą ir paskatino jį ugdyti.

Pirmi nervų pairimo reiškiniai

Jau gana ankstyboje Maupassant'o kūryboje pasireiškė nervų pairimo žymės. Savo kūrinyje "Lui" (1884 m.) jis pasisako apie baimę "sienu, baldų, kasdienių daiktų, kurie man ima atrodyti primą tam tikrą gyvulišką gyvenimą. Labiausiai aš bijausi šiurpūs manųjų minčių samysio; mano protas blėsta, maišosi, dėl nematomo ir paslaptingo sopulio."

Kitame kūrinyje, "Le Horla", parašytame 1887 m., jis atžymi keistas baimes, kurios auga jame prieš jo paties protą, kurs sako, kad nėra joms pagrindo. Jis prieina išvados, kad kažkokie sutrikimai atsirado jo smegenyse, kad jis turi mintis, kurių jokia protinga būtybė nepivalėtų turėti. Nenugalimas paslaptingas spaudimas jį neša prie beprotybės ribos ir jis desperatiškai šaukia:

— Aš esu prazuves! Kažkas dominuoja mano sielą. Kažkas tvarko mano veiksmus, mano judesius, visas mano mintis. Aš nebesu savyje, aš nesu niekas kitas, kaip tik pavergtas ir pergaudintas žiūrovas visų tų dalykų, kuriuos aš darau. —

Bandė nusižudyti, pateko į beprotnamį

Jis netgi pasakojasi nuolat prisimenąs tą trijų stiebų Brazilijos laivą, kurs praplaukė pro jo langą Seine upe augstyn. Jis prieina išvada, kad buvo ant laivo Būtybė, kuri nušoko ant žemės ir apvaldė jo smegenis...

Tie jo žodžiai tai pirmieji simptomai jo visiško nervų pairimo. Praslinkus porai metų nuo to laiko, kai jis rašė šiuos žodžius veikale "Le Horla", jau buvo aišku, kad Maupassant'as išprotėjo, bet jis buvo dar paliktas laisvas, ir tik kai 1892 metais bandė nusižudyti, buvo uždarytas į beprotnamį.

Žmogus be padurumo jausmo

Tą nematomą dalyką, kurs užvaldė Maupassant'o smegenis, pamatė japonų mokslininkas, patologas Noguchi, 1913 metais per mikroskopą žiūrėdamas bacilas "Treponema pallidum", kurios sukelia...sifilį. Maupassant'as buvo supuvusios moralės žmogus. Apie jį dr. Dale cituoja minėtame universiteto leidinyje, kad jis "paliks savo draugus gatvėje ar prie upės, pats nueidamas į pakrantės viešuosius namus". Jis buvęs žmogus, nustojęs padurumo jausmo.

Dr. Dale rašo, kad Maupassant'as užsikrėtė sifiliu vėlyboje jaunystėje ar anksti suaugęs. Po keleto mėnesių ligos simptomai dingo, bet vėl ryškiau pasireiškė po tužino metų. Sifilis persimetė į jo nervus, smegenis, degeneruodamas jų ląsteles ir reikšdamasis progresuojančia beprotybe.

Mirė beprotnamy

Si liga per keletą metų reiškiiasi tai stipriau, tai silpniau. Daugelyje tos ligos atvejų žmogus jaučia net savotišką pakilimą, išivaizduodamas save esant nepaprastai turtingu, įtakingu ir t. t. Maupassant'o liga pakrypo ypatingai bloga vaga. Jo protinis palūžimas buvo lydimas migrenos, melancholijos, palaidumo, haliucinacijų, nesuvaldomo elgesio. Maupassant'as mirė 1893 metais skurdžiame beprotnamyje.

Lietuviams svetimas kūriny

Palaidas žmogaus būdas ir sifilio edamų smegenų netaktas atsispindi ir dabar išleistuose "Karoliuose". Maupassant'as turi tiek akliplėšikumo, kad net ant prostitučių namų vaizduoja užkabintą pranešimą "Uždaryta dėlei pirmosios komunijos" (141 p.). Labai charakteringa brutali sifilitikui!

Jis ciniškai, net neįdėdamas į kurio savo herojaus lūpas, o sakydamas autoriaus žodžiais skelbia: "Mūsų poelgių reikšmė nulemia vien tik jų pasekmės (p. 268) Vadinasi — nesugaus, ne-nubaus, nebus blogų pasekmių — ką darai, vis gerai."

Kad tai buvo žmogus be principų ryškėja ir iš tokių posakių, kad smegenis būna "sukaustę tikėjimas, tradicijos, ir principai" (pusl. 213). Pagal Maupassant'ą "Merginos skaistybės neturi jokios reikšmės kaime" (p. 14). Leidiny net ir žodis "Išganytojas" rašomas mažąja raide (pusl. 217), o kuniga jis vaizduoja sau persipjaunantį gerkle (pusl. 251).

Nebe civilizacija, o sifilizacija

Šitokį veikalą mums davė leidykla "Terra". Dabar mes matome, kad kiekvienu tos leidyklos leidiniu nebegalima pasitikėti. Kuriems galams jis išleistas? Jei buvo norima duoti gerą literatūrinį kūrinių, tai jį pasulyje galima buvo rasti tūkstančius be tų sifilitiko svaiojimų, kurie įžeidžia tai, kas daugeliui lietuvių brangu. "Terra" pradėjo leisti prostitučių lizdus aprašančią pornografiją. Tai nebe civilizacija, o kaip prof. J. Eretas sakydavo — sifilizacija. Ar gi leidyklai tas smalsuolių atneštas doleris bus brangesnis, kaip mūsų jaunimo, mūsų tremties brolių moralė?

Persėjimo signaas

Labai gerai prisimenu maždaug prieš 23 metus skaitytą prof. Bureau knygą "Papročių palaidumas". Jos autorius — nuostabus sociologas, kalbėdamas faktais ir statistika jis

pirstu prikišamai prancūzams jau prieš keliasdešimt metų įrodė, kad moralės palaidumas griaua prancūzų šeimą, dėl to prancūzai pralaimės varžbas su kaimynais vokiečiais, prancūzų valstybė ir tauta palaipsniui menks. Ir, jei šiandien Prancūzija iš pirmacilės Europos valstybės pasidarė trečiaieile, jei prancūzuose daug apatijos ir demoralizacijos, tai čia nemažai yra nusipelnę ir tokie talentingi sifilitikai kaip Maupassant'as.

Mūsų tauta — mažą ir pavergtą. Vienintelė bepasilikusi mūsų atsparą tvirtą moralę, nepalaužiamą principų palaikoma tautos valia išsilaikyti ir išsilaivinti. Bet — duok jaunimui prostitučių aprašymus ir jų dėmesį nukreipsi nuo partizanų kovų ir knygnešių idealizmo. Ir dėl to mes protestuojame prieš tuos, kurie tamsiausią tautos vergijos naktį, sąmoningai ar nesąmoningai, įieškodami pelno ar kitais motyvais, griaua tą paskutinį ramstį.

Kinijos įvykių dienoraštis

Bolševikams užėmus Kiniją Maryknoll misionierius kun. M. Tennien buvo areštuotas. Jis sugebėjo slapta rašyti dienoraštį ir tais užrašais pasiremamas išleido knygą "No secret is safe", kur aprašo ne tik komunistų elgesį su tikinčiaisiais, bet ir jų "žemės reformą", savi-ninkų likvidaciją. Spauda veikalą augštai vertina.

Revoliucijos nugiljotinuotas

New Yorke išleistas D. McKie veikalas "Antoine Lavoisier", kuriame aprašoma gyvenimas ir veikla to mokslininko (moderniosios chemijos kūrėjo), ekonomisto bei sociologo, kurs buvo nugiljotinuotas Prancūzų Revoliucijos metu.

PERKRAUSTAU BALDUS
VIE TOJE IR IS TOLIMESNIU
DISTANCIJU
TURIS ILGA PATYFIMA
JUOZAS NAUJOKAITIS
6819 So. Rockwell Street
CHICAGO 29, ILL.
Tel. WAlbrook 5-9209

URMO KAINOS UZ VYRU IR
VAIKU ROBUS
Moteriškos Kojinės
51-55 Gauge Nylons \$3.60 už tužiną
(su mažom brokom)
Vyru T-marškiniai \$4.62 už tužiną
Vyru nertiniai \$5.95 kokybės už \$2.50
Užsisakykite dabar! Mes pristatome.
Kviečiame dylečius
Skambinkite bet kuriuo laiku dėl
susitarimo
SUnnyside 4-1277

MUTUAL FEDERAL SAVINGS REKORDAS...

- * Įsteigta Chicagoje 1905 metais.
- * Nuo 1905 metų ši bendrovė pergyveno karus, ekonomines depresijas, panikas, ir krizes, ir savo taupytojams išmokėjo kiekvieną sutaupytą dolerį.
- * Augstus dividendus išmokėjo visada be perstoјimo
- * Partraukim jįsų pinigų iš kitur, jei atnešite savo banko knygutę.

Nelaukiykite — pradėkite taupyti šiandien!

ISTAIGOS VALANDOS: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 5 val. po pietų, Ketvirtadieniais nuo 9-tos val. ryto iki 8 val. vakaro, Trečiadieniais visai neatidaro.

AND LOAN ASSOCIATION.

2202 W. Cermak Rd. • Chicago 8, IL
JOHN J. KAZANAUSKAS, Pres. • Tel. VIrginia 7-7747

Ann Dwyer

Garsi aktorė, dalyvaus Padėkos Valandėlės vaidinime, kurs lapkričio 26 d. nuo 8 val. 5 m. iki 9 val. v. (Chicago laikai), bus transliuojamas per 447 radijo stotis, priklausančias prie Mutual Network. Tame religiniame vaidinime dalyvaus daug garsenybių. Jį suorganizavo kun. P. Peyton

Grežimas dulkėmis

Dentistui grežiant dantį įrankis iškasta, ir patsai dantis taipgi, ir nuo to atsiranda skausmas. Dabar išrastas naujas būdas: mažos dulkės (paprastai, aluminijaus oksido) gazu (daugiausiai anglio dioksido) per orą taip skubiai metamos į reikiamą vietą, kad jos „išgrežia“ dantį, pačiam įrankiui jo nepaliečiant. Dabar šis būdas pradedamas pri taikyti ir metalų pramonėje.

Nylon dirbtiniuose dantyse

Indianos universiteto dantis-terijos mokyklos profesorius dr. Fr. C. Hughes į dirbtinių dantų „smegenis“ įveda raudonus nylon siūlus ir tada viskas atrodo labai natūraliai, beveik neįmanoma išskirti, kad tai dirbtinė medžiaga.

Korėjos kautynės

A Grew aprašė JAV marinų dalyvavimą Korėjos kare savo naujoje knygoje "The New Breed".

E. and J. MOTOR SALES

Come in and convince yourself that you will not find better automobiles at lower prices.

HERE ARE A FEW LISTINGS:

50 Buick Riviera .. \$1,795.00
98 Rocket - 49 Oldsmobile
Sedanette \$1,395.00
76 - 46 Oldsmobile
Sedanette \$595.00

E. J. MOTOR SALES

EDMUND JANICKI and
JOSEPH KIJAK, Owners
2929 W. Lawrence

Tel. Juniper 8-8071

Open daily 9:30 A. M. to 9:30 P. M.
Open Sundays 10 A. M. to 4 P. M.

Dirbtinis žemės drebėjimas

Trys mokslininkai, Kalifornijos Technologijos Instituto nariai, išsprogdino 186 tonus galingos sprogtamosios medžiagos nitramono. Jiems buvo svarbu nustatyti, kokie pastatai gali atlaikyti žemės drebėjimą.

NUO UZSISENĖJUSIU SKAUDANČIŲ ŽAIZDŲ IR ATVIRŲ ODOŠ LIGŲ

Tie, kurie kenčia nuo SENU ATVIRŲ IR SKAUDANČIŲ ŽAIZDŲ, Jie negali ramiai sėdėti ir vaikščioti miegoti, nes jų užsikrėmusios žaizdos niežti ir skauda. Kad pašalinti tą niežėjimą ir skaudėjimą senų atvirų ir skaudančių žaizdų, uždekitė LEGULO Ointment. Jo gydomosios ypatybės: pelongvina jūsų skaudėjimą ir galėsite ramiai miegoti naktį. Vartokite jį taipgi nuo skaudžių nudegimų. Jis taipgi pašalina niežėjimą ligos, vadinamos PSORIASIS. Taipgi pašalina peršėjimą ligos, vadinamos ATHLETE'S FOOT, sustabdo džiūvinimą odos ir perpyšimą tarp pirštų. Jis yra tinkamas varioti nuo džiūstančios ir suaklusios odos. Jis yra gera gydovė nuo visų išvirinių odos ligų. LEGULO Ointment suteiks jums pagalbą nuo nuvar-gusių, perštamų ir niežinčių kojų. Legulo Ointment yra parduo-damas po 75 ct., \$1.25 ir \$3.50. Pirkite vaistinėse Chicago ir apylinkėse ir Milwaukee, arba atsiųskite money orderį —

LEGULO, Department D
5618 W. Eddy St., Chicago 34, IL
MULberry 5-3694

Telef. REpublic 7-5803

Kasdien nuo 2 val.

Sekmad. ir šventad. 9—2 v.

ADOMAS VAITKEVICIUS ANGLIŲ IR ALYVOS PARDAVIMAS

Visų rūšių namų apšildymo
sistemos įvedimas, perdirbi-
mas ir pataisymas
Greitas, sąžiningas ir pigus
patarnavimas

ATLAS FUEL CO. atstovas
4919 So. Paulina St.
PProspect 6-7960

DIDELIS PASIRINKIMAS Gery vartotų mašinų nupigintom kainom

1951 BUICK 4 door	Dynaflo	\$1895.00
1950 BUICK 4 door	Dynaflo	\$1695.00
1950 BUICK 4 door	"p elal	\$1395.00
1950 HUDSON 2 door		\$1095.00
1949 BUICK 2 door	Dynaflo	\$1395.00
1949 BUICK 4 d or	Dynaflo	\$1395.00
1949 BUICK Super	4 door	\$1345.00
1949 BUICK Super	2 door	\$1295.00
1948 CHEVROLET Club	coupe	\$795.00
1948 BUICK 4 door	Dynaflo	\$1195.00
1947 BUICK Super	00'9288	 joop 2
00'9601\$	 joop 2	\$1848.00
1948 STUDEBAKER	00'9288	 joop 2
00'9608\$	 joop 2	\$1848.00
1948 NASH "600" Cp.		\$595.00
1947 PACKARD 4 d r		\$645.00
1947 BUICK Special	4 door	\$645.00
1942 BUICK Super	4 door	\$245.00
1941 BUICK Super	4 door	\$195.00

Norinties pirkti naują mašiną turime visokių naujų

BUICK MILDA BUICK SALES

907 West 35th Street
LAfayette 3-2022

Naujas H. Bordeaux veikalas

Prancūzų rašytojas Henry

Bordeaux — kurybingas. Be-
veik kasmet išeina po naują jo
knygą. Naujausias veikalas —
"Les Trois Soeurs des Isles".

Kiekvienas privalo taupyti geresnei atečiai.

Kad rūpesčiai ateitimi būtų
mažesni, reikia taupyti
saugioje įstaigoje.

Taupykite Standard Federal
Savings & Loan Association
— saugiausioje taupymo
įstaigoje.

Turtas — \$30,000,000.00

Atsargos Fondas — \$3,000,000.00

JUSTIN MACKIEWICH, Prezidentas

Įstaigos valandos: Kasdien nuo 9-tos ryto iki 4 val. po pietų.
Ketvirtadieniais nuo 9-tos valandos ryto iki 8 val. vakaro.
Trečiadieniais visai neatidaro.

STANDARD FEDERAL SAVINGS
AND LOAN ASSOCIATION
OF CHICAGO
4192 ARCHER AVE., CHICAGO 32
PHONE: Virginia 7-1141

TELEVIZIJOS BEI RADIO PARDAVIMAS IR TAISYMAS
DAINA TELEVISION COMPANY
qualified engineers' service
3120 S. Halsted Street - Danube 6-6897

**KVIECIAME
TAUPYTI
PINIGUS**
Šioje Bendrovėje, kur
jūsų kaimeynai taupo
pelninai ir saugiai
nuo 1922 metų.
Dy kai dovanėlės su
naujom sąskaitom.
Turtas \$5,500.0-0.00

SEGHETTI TRAVEL BUREAU
2451 So. Oakley Ave. CHICAGO 8, ILL. Tel. YArds 7-3278 ir 79
KELIONES:
LEKTUVAIS, GELEŽINKE-
LIAIS, AUTOBUSAIS,
LAIVAIS
Parupimame bietus, viešbučius ir sutvarkome visus su kelione susijusius dalykus. PIRME, LIETI VILK. Pildome affidavitus. Keliones planuokite iš anksto kitoms metams. Anksčiau užsisakykite bietus kaip lėktuvais, taip ir laivais, tai būsite tikri, kad tikrai gausite vietą. Pirkdami bietus pas mus nemokėsite brangių ir išvengsite laiko atukr-dymo, nes avarijos lankytis nei į geležinkelio stotį ar aerodromą, nei visa tai atlikite vienoje vietoje — PAS MŪS.

NAUJAUSIA KNYGA NAUJIEMS IMIGRANTAMS
Knyga, kurios eliasčius kartosite atmintina
Jurgis Kastytis Gilauda
AVE AMERICA!
Vlado Vijeikio iliustracijos
Pirmoji tokia pobūdžio knyga knygy rinkoje
Imigranto išgyvenimų išpažintis
KAINA 50 ct.
Pinigus suokite kartu su užsakymu. Užsakytos knygos
pasieksiančios paštu
Užsakykus siųskite:
"DRAUGAS"
2334 South Oakley Avenue Chicago 8, Illinois

One World Insurance Agency
VIENINTELIS LIETUVIŠKA ISTAIGA SOUTH SIDEJE,
KURI PATARNAUJA VISOKIŲ RŪŠIŲ APDRAUDOSEI
Mes atstovaujame atsakomingas apdraudos kompanijas, todėl kiekvie-
nas mūsų klientas visados apsaugotas, jei kam įvyktų kokia nelaimė.
FIRE—AUTOMOBILE—LIABILITIES—PREVENTION
IR ACCIDENTS.
6322 SOUTH WESTERN AVE. Telef. PProspect 6-5162
Agentūra yra CHAS. P. KAL prieštūroje

Technikumo ir jo direktoriaus sukaktis

K. SCESNULVICIUS, Jr., Chicago, Ill.

Pirmajam Didžiajam karui sakyti, neblogo žinojo savo praužus, nepriklausomas Lietuvos vairuotojai buvo labai susirūpinę išauklėti žemės ir miškų ūkio specialistų kadrus, nes jų trūkumas buvo didelis ir skaudus. Be savų specialistų negalima buvo pradėti kiek padidinti tas ūkio šakas tvarkyti, o jos per karą ir prieš karą buvo gerokai nusmukdytos.

1919 metais buvo atkurta Dotnuvos dvare prieš Pirmąjį Didįjį karą čia įkurta žemės ūkio mokykla. Nuo 1922 metų iki 1927 m., kada Technikumas buvo uždarytas, jam vadovavo moksl. miškininkas, doc. A. Rukuiža.

Per savo egzistavimo metą, Technikumas išleido 245 reikalingus specialistus (agronomus, kultūrtechnikus ir miškininkus), kuriems teko vėliau eiti atsakingas pareigas administracijos aparate.

Technikumiečiai (jų esama apie 30 tremtyje) pasižymi tolerancija, valstybingumu, darbu nevingumu. Tas ypatybės jie įgijo Technikume, vadovaujama p. Rukuižos, šiemet savo 65 gimtadienį švenčiančio tremtyje.

Direktorius Rukuiža, būdamas puikus administratorius,

A. Rukuiža

buvo griežtas sau, buvo kur reikėjo griežtas ir kitiems. Jo pastabos būdavo labai retos, visados vietoje ir pildomos be atidėjimo. Jam direktoriaujant buvo išvengta didesnių nesklaidumų kaip su mokiniais, lygiai su valdžios organais, nors tai buvo nelengva.

Pedagogų tarpe irgi būta įvairių pažiūrų žmonių, bet visi jie darniai dirbo ir trynimosi jų tarpe nebuvo matyti. Jų tarpe buvo visa eilė žymių mokslo vyrų. Pedagogai ir direktoriai uoliai dalyvavo moksleivių visuomeniniame gyvenime (kooperatyvas, meno būreliai, scenos mėgėjų grupė, gimtojo krašto tyrimo būrelis ir pan.). Mokiniai įpratę matyti pedagoguose savo draugus.

Visas šis įvairus ir įdomus gyvenimas sukėlė aplink p. Rukuižą, kaip aplink pagrindinę ašį. Jis davė toną, jis sekė kiek vieną kenksmingą pasireiškimą, kad ji galima būtų laiku pašalinti, o mokiniams duoti juo geresnes gyvenimo bei mokymosi sąlygas.

Kaip apie auklėtoją reikia dar pasakyti, kad direktorium ir pedagogu būdamas, p. Rukuiža nepataikavo, nerėmė ir neįškyrė nei vienos politinės moksleivių grupės, nei vienos kurios specialybės. Pats būdamas miškininkas, specialiai nerėmė miškininkų, nes jam buvo visi moksleiviai brangūs ir lygūs. Neteikė jis nei asmeninės protekcijos. Sekimo ir skundimo organizavimo politikos p. Rukuiža nevykdė. Jis vadovavosi savo geru žmonių, o ypač jaunųjų, pažinimu ir, reikia pa-

sakyti, neblogo žinojo savo mokinius. Prityrusiam asmeniui, kaip Rukuižai, reikėjo kelis kartus matyti mokinių klases, pasilinksminimuose, traukinyje, stotyje ar kitur, kaip jis jau turėjo savo t.ksly sprendimą, kurio neįveikdavo drąsiai pareikšti per Mokytojų Tarybos posėdį sprendžiant mokinių elgesį arba stipendijų padalinimo klausimą.

A. Rukuiža buvo geras pedagogas. Jis niekuomet neatsiliepė blogai apie centro įstaičius, kurių žinioje, laikui bėgant, reikėjo technikumiečiams dirbti, nors, žinodami, kad jis buvo daugeliu žemės ūkio ministerijos darbu nepatenkintas. Tą darė ne visi pedagogai. Į pamokas miškininkams visados ateidavo punktualiai, gerai pasiruošę, aiškino suglaustai ir aiškiai.

Reikia pasakyti, kad žymi moksleivių dauguma atvyko į technikumą žinių pasisemti ne vien idėjiniais sumetimais vedama. Daugumoje jaunųjų siekė užtikrinto materialinio gyvenimo. Reikėjo direktoriui ir pedagogams įdėti daug trūso ir pasišventimo, kad išdidytų materialinius ir tuo pavojingus siekius besimokančiame jaunime ir įskiepyti jiems profesinės savivarbos ir idėjinio darbo reikalingumą. Tai neblogo pavyko.

A. Rukuiža buvo geros širdies žmogus. Jis pažinojo savo mokinių ne vien politinę bei mokymosi pusę, bet jam rūpėjo ir materialinė mokinių būklė. Ne vienas technikumietis gali patvirtinti, kad jeigu ne A. Rukuižos pagalba, darbo suteikiant kabinetuose, tai jis, nepaisant gaunamos stipendijos, nebūtų galėjęs sėkmingai baigti Technikumą.

Technikumiečiai iš tikrųjų gali didžiuotis savo buvusiu direktorium.

Dujos ant Urano ir Neptūno

Naujieji atradimai rodo, kad ant Urano ir Neptūno yra vandenilio, o lengviausio elemento, kurs yra savotiškas „atominis žibaltas“, palaikas žvaigždžių „degimą“. Atrado ji tose planetose dr. G. Herzberg, kanadiečių. Žemės atmosferoje vandenilio mažai, o kitose planetose jo visai nerasta.

Dar didesni kiekiai Urano ir Neptūno atmosferoje yra helijaus. Šių dujų dideli kiekiai yra saulėje, truputėlis ir Žemėje. Uranas nuo Saulės yra nutolęs už 1,800 mylių, o Neptūnas — už 2,800.

Alumininis tiltas

Pirmas iš vieno aliuminio padarytas tiltas nutiestas per Saguenay upę Quebec, Kanadoje. Jo ilgis — 300 pėdų, baigtas statyti 1950 metais. Jis pastatytas aliuminio fabrikų rajone.

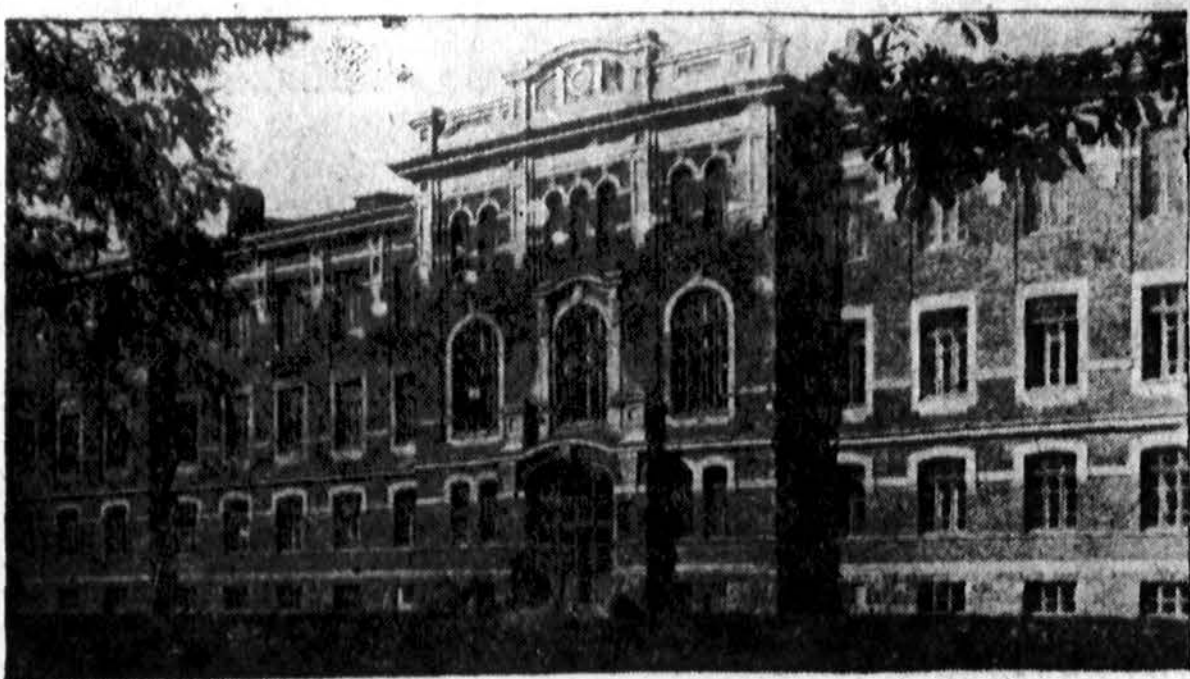
AUŠROS VARTŲ DIEVO MOTINOS PAVEIKSLAI!

Tai meniškai keliomis spalvomis atspausdinti garsiosios Vilniaus šventovės paveikslai. Jis gražiai puoš kiekvieno lietuvių butą ir gyvai primins mums Vilnių ir jo šventovę — Aušros Vartus. Paveikslas kainu labai žema — tik 1 doleris

Platintojams duodama nuolaida.

Pinigus su užsakymais siųskite:

"DRAUGAS"
2334 So. Oakley Ave.
Chicago 8, Ill.

DOTNUVOS ŽEMES ŪKIO AKADEMIJOS RŪMAI
Foto Svaldenio

Pjūklai be dantų

Metalui pjauti Solar Aircraft Co. pradėjo vartoti pjūklus be dantų. Jie sukasi taip greitai, kad metalas įkaista ir jie tiesiog pradegina taką skersai pjaujamą metalą. Pjūklai su dantimis lengvai sutrukdavo, jei kuris dantis išlūždavo.

Lėktuvai iš stiklo

Ėmus lėktuvams prašyti garso greitį atsirado viena problema: nuo trynimosi į orą tirpsta jo metalinės dalys. Konstruktorius E. Piper siūlo daugelį dalių gaminti iš stiklo siūlų, kurie yra atsparūs karščiui.

Daug sergančių nervų ligomis

JAV ligoninėse yra apie 1,450,000 lovų, iš jų apie pusę yra užimta sergančių nervų, proto ligomis. Dar apie ketvirtadalis milijono tokių ligonių turėtų būti priimta. Milijonai dolerių kasmet išleidžiami jų globai ir gydymui.

"Pabrango" žmogaus kūnas

Per daugelį metų mokslininkai skelbė, kad vertė medžiagų, iš kurių sudarytas žmogaus kūnas, tesiekia apie 98 centus. Tačiau išmokus skaldyti atomus, apskaičiuojama, kad žmogaus kūno svaras turi galimybę duoti 11,400,000 kilovatvalandų energijos, taigi 150 svarų žmogaus kūnas būtų vertas apie \$85.5 milijonus...

Kaip sulaukti 100 metų

Vienas iš žymesniųjų Amerikos daktarų ištyrė 20 senų, sulaukusių 100 metų ir nustatė, kad ilgo amžiaus galima sulaukti laikantis šių taisyklių:

1. Būti linksmam,
2. Laikytis nuosaikumo valgyje ir gėrime,
3. Palaikyti normalų kūno svorį ir gauti reikiamą poilsio,
4. Turėti užtikrintą rytojų, būti ekonomiškai apsiūpinusiu,
5. Būti veikliu.

Laikantis šių taisyklių, jei tik kas nebūna apsvindintas paveldėtomis negalios, galės sulaukti ilgo amžiaus. Tas daktaras tai Seale Harris iš Birminghamo, Ala., dabar jis turi 80 metų amžiaus.

G. LeRoy Lehr Modernios patalpos

Nauja, moderni "air-conditioned" laidotuvių koplyčia. Pilnas laidotuvių aptarnavimas.

LEHR FUNERAL HOME

6040 So. Pulaski Rd.
Portsmouth 7-7676

G E L E S

Visokios progoms
• VESTUVĖMS
• BANKIETAMS
• PRIGIMTAM
• LAIDOTUVĖMS

Vidurio stalo papuošalai — Koražai
Buketai — Žydinti augalai
SVENTĖMS NEPAPRASTI
AUGALAI
Gladstone 3-7878
MES PRISTATOME

Fashion Florist
2402 N. Harlem Ave.
Atdara kasdien & sekmd. iki 10 val. vakaro

UŽSISAKYKITE JŲSŲ RŪMŲTUS GAIDŽIUS ANKSTI!

Speciali žema kaina "Freezer" savininkams!
Rūmų gaidžiai apdaryti ketvirtad. penktad. šeštad. 4-tas namas šiaurės nuo Joliet ant Austin, Schererville.
Šaukite: Dyer 4515.
Atvažiuokite šokiadieniais arba sekmadieniais.

TADO BALCIUNO
PREZIZISKAS LAIKRODŽIŲ TAIŠYMAS
LONGINES, WITTMANER, BULOVA ir kt. šveicariški laikrodžiai tikrai žemomis kainomis.
2156 W. 23rd St. Tel. YA 7-0841
DARBO VAL.: 9-2:30 ir 4-8 v. v.
Šeštadieniais 10-2:30 ir 4-8 v. v.

Dėmesio Namų Savininkai!

AR REIKALINGA JŲSŲ NAMA TAIŠYTI?
Galite gauti kombinuotus aliuminų žiemines duris ir langus, Insulbrick siding, įrengti butus pastogėje ir rūsyje, dengti stogus, "tuckpointing", dailidės darbą, dažymą, cemento pamatus, garų valytį, namų pasverti, Jūsų Imokėjimo, nuo 3 iki 5 metų išimokėti. Šaukite Financial 6-5371 nemokamiems apskaičiavimams.

SEAL MASTER HOME IMPROVEMENT CO.
203 N. Wabash Ave. Chicago

Geros Kuokybės Valykla, visų drabužių, kilimų, užuolaidų, lovatiesių. Nemokamas patikrinimas ir perdavimas po 5 val. vakaro. Pataisymai visų medžių.

SOPHIE'S CLEANERS
Mr. and Mrs. Yuskis, Prop.
1811 SO. ALLPORT
SEley 3-7690

DĖMESIO BIZNIERIAI VYRAI!
Advokatai - Daktarai ir Kontraktoriai žemiausia mėnesinė kaina už Telefono aptarnavimą. Sekretorišką aptarnavimą arba Raštinės stalo vietą. Valandos kasdien ir sekmadieniais 8 iki 6. Penktadieniais 8-9 vakarai. Rašykite arba šaukite Arrico Contracting Service 1710 W. Lake St. Melrose Park, Ill. Filmor 4-4811

SEE THIS IN OUR STORES!

No. DR 3
Complete crib with stable and figures..... \$8.45
Insulated Crib, Figure 4, 6, 8, 10, 12, 14, 16, 18, 20, 22, 24, 26, 28, 30, 32, 34, 36, 38, 40, 42, 44, 46, 48, 50, 52, 54, 56, 58, 60, 62, 64, 66, 68, 70, 72, 74, 76, 78, 80, 82, 84, 86, 88, 90, 92, 94, 96, 98, 100. Attractive coloring. Unusual types — women with water jug, shepherd with bagpipes, sheep with white wool, deer, etc. Stated with paper grass. The stable illustrated is collapsible, comes in 2 sections and can be assembled in less than three minutes.
Decorated in Pastel Colors with a Colored Background
SEE OUR LINE OF CHRISTMAS AND EVERY OCCASION CARDS
Phone Franklin 2-5156
We accept C.O.D. Mail or Phone Orders
LAWRENCE CO.
N. DALEIDEN CO.
Two Stores:
218 W. Madison St., 29 N. Dearborn

DĖMESIO, SAVININKAI! Gazo ir aliejaus pakeitimai. Pilnas centrinių įvedimas, bendras skardos-sheet metal darbas. Lee's Automatic Warm Air Heating. Townhall 3-6670. Anthony Ligutis, savininkas, kalba lietuviškai.

LEON'S TELEVISION ENGINEERING SALES

Mes pataisome ir aptarnaujame visų išdirbusių ir modelių televizijas. Pridedame dalis ir atliekame darbą kuo geriausiai. Darbas garantuojamas. Kaina prieinama. Atdara kasdien ir šeštadieniais nuo 9 iki 9 val. vak. Tel. Gladstone 5-5296
2025 N. MANNHEIM ROAD
Melrose Park, Illinois

DĖMESIO, ŠEIMININKES!

Skalbiamos mašinos išnuomuoja-mos už \$4.00 mėn.
Pilnai patalpos visokios skalbiamos mašinos už prieinamas kainas. "Coin meter" mašinos įtaisomos.
Tel. Victory 2-1611

FAZANŲ MEDŽIOKLĖ

4-ki Vasario 15, 1952
Rezervuokite vietą dabar!
Geriausios patalpos. Namie gaminti valgiai. — Gėrimai
APŠILDYTI NAMUKAI
MR. FRED WILSON
Šiaurietinis kampas U.S. 12 & Ill. 31. RICHMOND, ILLINOIS
Tel. Richmond 403, rezervuokite vietą.

SIENOMS — GRINDIMS

Pagražinkite savo virtuvę ir prausyklą su:

- PLASTIKU • PLIENU
- ASPHALT • GUMA
- VINYL

Dėmesio savininkai, gaukite mūsų kainas pirmiausia!
ALMON & SONS CONSTRUCTION CO.
Taisyms, pertaisymo visų rūšių langus, grubius arba užbalgtus, senas apmuša, stogą uždeda, pastogėje ir rūsyje įrengiamas butas.
Commodore 4-7610

AIRWAY RADIO AND TELEVISION CO.

PATYRĘ TECHNIKAI
• STEWART WARNER
• HALLICRAFTERS
• TRAVLERS

For Economical Service Call — PORTSMOUTH 7-2985
3740 W. 63rd St. CHICAGO, ILL.

BUSINESS SERVICES

Dėmesio Biznieriui Vyrai!
KONTRAKTORIAI ir DAKTARAI!
Suburban Secretarial Service!

Atlieka visokių rūšių telefono aptarnavimą, buhalteriją, takso darbus, diktaphono, mašinraščio ir "public stenographic" — notary public, 205 N. Harlem Ave. (prie Randolph St.) Oak Park, Illinois EUclid 6-1145 - Valandos nuo 9 iki 5:30

KAILINIŲ PERDIRBIMAS

Perdirbame ir Pataisome Išvalome ir Išblizginame APSIAUSTUS ir SALIKUS
Padarome iš jūsų senų kailinių rūbų už prieinamas kainas. \$50.00 ir virš

SOUTH CHICAGO CLEANER

Furriers and Tailors
8717 Commercial Avenue
SAGinaw 1-8120

DĖMESIO SAVININKAI!

Šaukite mus šandien dėl jūsų visokių apšildymo problemų! Gaziniai — Angliniai — Aliejiniai pečiai įdedami. Išvalome — Pataisome Rynas ir "downspouts"! Mes aptarnaujame miestą ir priemiestį.
KFinwood 8-1150

Dėmesio, diabetikams! Turime pilną pasirinkimą ifb 3 dyto

DIABETIS FOODS

Diabetikams maisto ŽEMŲ KALORIŲ DIETŲ MAISTAI
VISUOMET žvėžiškos prekės
Dėžutėse maistas • Miltai 6590 • Pyra-Sprical, t.t.
galičiai • "Toast" • "Bread Sticks".
SAIDYTUVĖ VISUOMET TURIME INSULINO
Clinicest Tabletės — Adatos —
Sąžiningas receptų išpildymas mūsų specializacijoje.

JEROME'S PHARMACY

2900 W. 95th Street
EVERGREEN PARK 6590
Nemokamas skubus pristatymas
Atdara kas vak. iki 11 val.

NOVELĖS KONKURSAS

1. Dienraštis "Draugas" ir jo Bendradarbių klubas skelbia novelės konkursą. Data, konkursui skiriamiems rankraščiams įteikti, yra 1952 m. gruodžio 10 d. Konkurso rezultatai paskelbiami apie 1953 m. vasario 16 d.

2. Už tris geriausias novelės skiriamos šios premijos: už pirmąją — 100 dol.; už antrąją — 60 dol.; ir už trečią — 40 dol.

3. Novelės temą ir pobūdį pasirenka rašytojas. Konkurso skelbėjai reiskia pageidavimą, kad novelė kokių nors atžvilgiu liestų lietuvių tautos buitį 19 šimtmečio.

4. Pageidaujama, kad novelė būtų ne didesnė, kaip kelių ir keliolikos puslapių, parašytų mašinėlė.

5. Sprendimo bešališkumui patikrinti autoriai prašomi pasirašyti slaptyvardžiu, o atskirame uždarytame voke pažymėti savo pavardę ir adresą, voko viršuje pažymint slaptyvardį.

6. Siųsdami savo kūrinius komisijai, rašytojai tuo pačiu sutinka, kad jie premiją laimėję ar nelaimėję, gali būti išspausdinti, "Drauge".

7. Rašytojų Draugija, "Draugas" ir mūsų dienraščio Bendradarbių klubas teisėjais premijuotinoms novelėms nustatyti parinko K. Bauską, dr. P. Celiešų, J. Kaupą, A. Valentįną ir O. Zailskienę.

8. Kūrinius siųst šiuo adresu: Novelės Konkurso Komisijai, "Draugas", 2334 So. Oakley Ave., Chicago 8, Illinois.

DABAR VEIKIA

DR. FRANCIS M. DWAN

MEDICAL CENTER

7540 West 63rd Street

SUMMIT, ILL.

SPECIALIAI KREIPIA DĖMESĮ!

Ištiesą X-Ray aptarnavimą
Medicinos gydymą
Pediatric įrankius
Physiotherapy gydymą
Įrankius medicinos gydymui
Pilnai įrengtą laboratoriją

Klinika atdara nuo 8:00 ryto iki 9:30 val. vakaro pirmadieniais, antradieniais ir ketvirtadieniais.

Trečiadieniais ir šeštadieniais nuo 8 ryto iki 5 val. po pietų. Penktadieniais nuo 8 ryto iki 9 vakaro.

DR. FRANCIS M. DWAN

Member of the American Medical Ass'n.
Chicago Medical Society
Illinois Medical Society

NAMAMS ir INDUSTRIJAI

PARDAVIMAS — APTARNAVIMAS

Tiesiai iš dirbtuvės

COMBUSTIONEER DIV. OF STEEL PRODUCTS ENGINEERING CO.

1532 South Michigan Ave. WAbash 2-0060
Vakarais šaukite: FRanklin 2-7100

BUDRIKO KRAUTUVĖS 40 METINIS PADEKAVONĖS DIENOS ISPARDAVIMAS

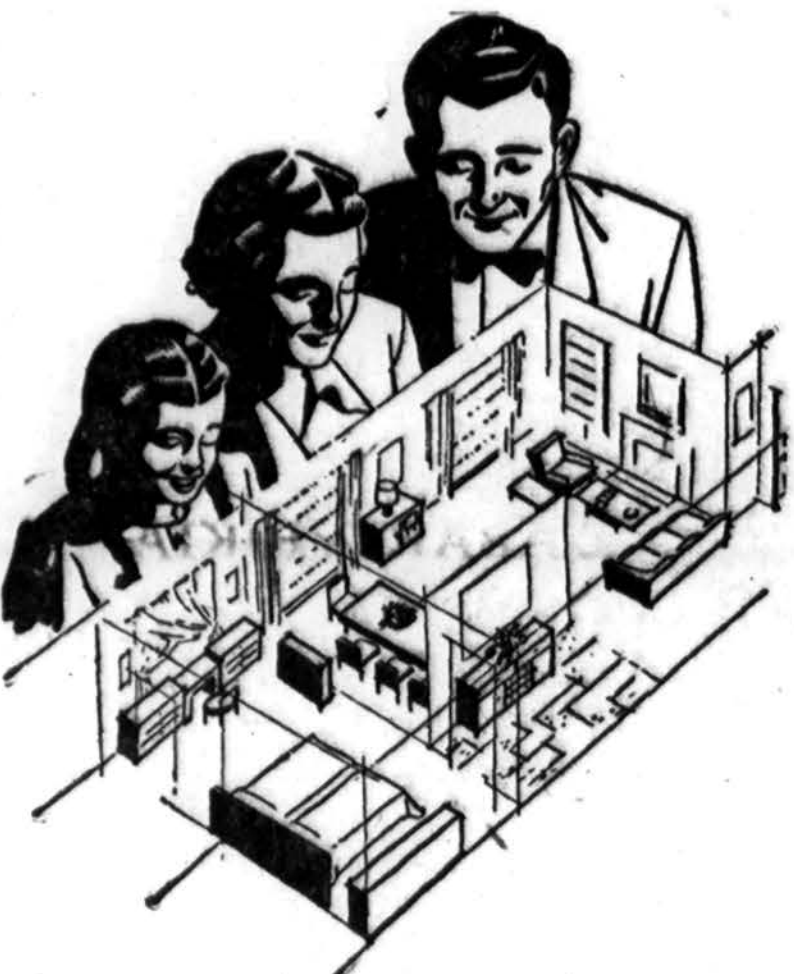

Sia proga Budrikas duoda premijas pirkėjams kalakutą, žašį su kožu pirkimu virš 45 dolerių ir aukščiau.

Daugelis lietuvių yra įsitikinę, kad mažos krautuvės ir pradinės krautuvės moka už prekes daug brangiau ir negali pirkti tiesiai iš gerųjų išdirbysčių; kad jos moka daug brangiau perkupčiams ir todėl negali parduoti pigiai. Budriko kapitalas ir didelis pirkimas tiesiog iš žymiausių fabričių padaro galimū parduoti daug pigiau.

Budriko krautuvėje parduodamos prekės tokių išdirbysčių kaip: Pullman, Kroehler, Simmons, Lloyd Sealey, General Electric, Philco, Dumont, Admiral, Kelvinator, Hoover, Universal, Rembrandt, Lees, Bigelow, Armstrong, Thor, Bulova, Elgin, Longines, Benrus, R. C. A. Victor, Community, Rogers 1847, Keep-Sake ir daugelis kitų žymių išdirbysčių, Fair Trade kainomis ir žemiau.

Linoleum grindims, visokių spalvų, 9x12 užd.	\$3.75
Karpetams valytuvai, rankiniai, po	\$4.95
Matrasai vatiniai, visokių dydžių, po	\$7.50
Metalinės ir medinės lovos po	\$7.50
Matrasai, springiniai, po	\$15.00
Supamos minkštos kėdės, po	\$14.50

BUDRIKO KAURŲ ISPARDAVIMAS

SUTAUPYKITE 50% IKI 70% ANT BROADLOOM, WILTONS IR AXMINSTERS!

3x3½ pėdos grynų vilnų, reg. kaina \$22.00, dabar	\$8.00
5x9 pėdos, reguliari kaina \$100, užd.	\$37.00
6x4.7 pėdos, reguliari kaina \$60, užd.	\$22.00
7x12 pėdų, reguliari kaina \$120, užd.	\$39.00
8x15 pėdų, reguliari kaina \$250, užd.	\$90.00
9x12 pėdų, reguliari kaina \$125, užd.	\$59.00
9x15 pėdų, reguliari kaina \$275, užd.	\$125.00
Labai dailių spalvų, vertės \$12.00, \$9.00, \$7.00 vertės ketv.	
Jardas, dabar tikrai	\$3.00
Naujas 7 kub. pėdų šaldytuvas, garantuotas 5 metams	\$148.00
Nauja skalbimui mašina	\$68.00
Prosyjimo mašina	\$68.00
Elektrinė siuvama mašina	\$68.00
Aliežių kurenami šildymui pečiai	\$28.00 ir aukš.
Anglimis kurenami šildymui pečiai	\$28.00 ir aukš.
Porcelano gaminiai pečiai	\$68.00
Labai dailios stalių lempos po	\$4.95
Aukšiniai 14 kar. rankiniai 17 akmenų laikrodžiai po	\$29.50
Rankiniai gold filit laikrodžiai po	\$19.95
16 colių pavelskias televizijos po	\$99.50

Dykai geras didelis kalakutas su pirkimu virš \$45.00 ir aukščiau. Taip pat rašoma plunksna ir Ball Point plunksna dykai visiems atsilankiusiems.

Jos. F. Budrik, Inc.
3241 South Halsted Street

Tel. Victory 2-9542 ir CALumet 5-7237

Krautuvė atidara nuo 9 val. ryto iki 9:30 vakaro pirmadieniais ir ketvirtadieniais. Kitais vakarais iki 6 val. vakaro. Nedėliomis uždaryta visą dieną.

Pas Budriką Gazo ir Elektro bilos užkamos be jokių ekstra mokesčių.

Budriko Išdirbė Valanda kiekvieno ketvirtadienio vakarą nuo 6:00 iki 7 val. vakarą ig WHPC radio stoties, 1450 kilocycles.

PRECIZINIS TELEVIZIJOS IR RADIO

APARATŲ TAISYMAS

Sąžiningas ir garantuotas darbas. Aparatai nemokamai paimami ir pristatomi į namus.

DARBO VALANDOS: 6 v.v.—10 v.v.
Šeštadieniais: 4 v.v.—10 v.v.
M. RIMKUS, 4119 So. Francisco.
Telef. YA 7-1099

SOPHIE EARGUS

IS WGES stoties — Banga 1300
Pirmadieniais: 8:45 iki 9:30 val. ryte
Šeštadieniais: 8:30 iki 9:30 ryte
LIETUVISKOS VAKARUSAS
IS tos pat stoties PIRMADIENIO
vakarą nuo 7 iki 8 val.

RADIO PROGRAMA

7121 SO. ROCKWELL ST.
Chicago 29, ILL. HEMlock 4-2413

SKAITYKITE "DRAUGĄ"

LINKŠMIAU

GREITAKALBIAI LIETUVOJE

Visoje Lietuvoje plačiai vartojami greitakalbiai. Tai savotiškas būdas lavinti žmogų kalbą, lavinti jo geresnį ištirimą žodžiuose, lavinti dėmesį. Dažniausiai greitakalbiuose susikerta ir daro sunkumus tarsei panašiosios raidės. Tų raidžių suklivimai dažnai net pažeidžia patį žodį ir sudaro didelį juoką aplinkiniams klausytojams. Greitakalbius praktikuodavo daugiausiai jaunimas. Vardas "greitakalbis" paeina nuo greito iškalbėjimo specialių žodžių. Dabar žvilgtelėsime į visą Lietuvą ir panagrinėsime įvairius greitai pasakomus žodžius.

Augstaitija

Biržų apylinkėse vartoja žodį, kuriame kertasi trys raidės: "p", "g" ir "b". Tas žodis greitai sakomas yra "Mišpigybė".

Antalieptės apylinkėse vartodavo žodį, kur pinasi "ir", "er" ir "g": "Gera gira gera gerti; geri vyrai gerė girą, gerdami girą, gyrė girą".

Dusetų apylinkėse vartodavo žodžius, kur pynėse "p" ir "k" raidės tariant žodžius: "Pa valkai, pavalkėliai, pavalkapalakai". "Kamuntai, kamuntėliai, kamuntapalakai". "Bėgo vilkas pro kapus, pro pakapę". Dusetų ir Antalieptės apylinkėse vartojo panašius greitakalbius, daugumoje net tuos pačius.

Deltuvos apylinkėse vartodavo žodį "Bėgo vilkas pro kapines, pro pakapius". Čia pinasi raidės "p" ir "k", kartais sudarydamos kitos prasmės žodžius.

Viešintų apylinkėse vartodavo "Šikšna, šikšnelė, šikšniškai supinta". Čia keblumus sudaro raidžių "š" ir "n" maišymasis.

Skapiškio apylinkėse vartoja žodį "Prūdas, tame prūde bliūdas, tame bliūde pluta plūduruoja". Čia pinasi raidės "p", "b" ir "d".

Žemaitija

Tauragės apylinkėse vartoja žodį "Visos šikšnos šikšniškai išdirbtos". Čia pinasi raidės "š" ir "n". Žodžiuose "Pypkis, pypkutis, pypkapalakis" pinasi raidės "p" ir "k". Pasakyme "Bliūds plūdūr prūdo viduryje, balta putra bliūdo viduryje". Čia pinasi raidės "b", "p" ir "d". Žemaitijoje minėtieji žodžiai vartojami įvairiose vietose.

Dar vienas įdomus greitakalbis "Lip vapsva viksva, linkst viksva visa" (Eržvilkas). Čia maišosi raidės "p" ir "k".

Klaipėdos apylinkėse sakydavo "Pykšt, pamp ir Povilą garbin". Čia maišosi raidė "p".

Dzūkija

Dzūkai Valkininkų apylinkėse sakydami "Gražioj girioj geri vyrai gerė girą, geriant girą, gyrė girą: gera gerti gerą girą". Čia maišosi raidės "i", "e", "g".

Sakydami "Skusk meksrą pomekšriškū, čia maišosi "šr" ir "šk".

Daugų apylinkėse sakydavo "Ko tu jieskai po pakampes". Čio maišosi "p" ir "k" raidės.

Simno apylinkėse sako "šešios žąsys su šešiais žąsyčiais". Čia pinasi raidės "s" ir "š".

Sakant "Šikšna, šikšnytė, šikšniškai ištaisyta", čia maišo raidė "š".

Suvalkija

Sakių apylinkių suvalkiečiai taip sakydavo "Čėda gėros glimnės giesmininkui girtam gulėti grabėje". Čia maišo radės "g".

Jurbarko apylinkėse sakydavo "Saukai — taukai". Čia maišosi "k" ir "t" raidės.

Sakių apylinkėse sakydavo "Šikšna, šikšnytė, šikšniškai ištaisyta".

Minėtieji greitakalbiai turi būti tariaimi labai greitai. Kartais net dovanos duodamos kas greičiausia pasako ir baismės skiriamos — kas nepasako. Dažnai vartodavo minėtus greitakalbius ne tik pažymėtose vietose, bet ir kitose vietose. Tas priklausė, kur juos pirmuo ar vaikas išmoko.

J. Būga

Vaikai kapinėse...

Pas namų savininką atėjo nusivilusiu, bet kova laimėti žadančiu, veidu moteris ir monotoniškai pratarė, kaip kasdien darė po keletą kartų: "Aš... dėl buto... skaičiau laikraštyje... žinote..."

— Butas yra, bet kartais art tik neturite vaikų?

— Turėjau, kur neturėsi, bet jie visi yra šiuo metu kapinėse, — liudnai ir išgastingai pradėjo motina.

Savininkas nušvito: — Tai puiku! Atsiprašau, norėjau pasakyti, kad tai labai liūdina... Aišku, butą tuojau Tamstai išnuomuoju.

Moteris pasirašė sutartį ir išėjo. Nuėjusi į kapines, šukterėjo savo keturius vaikus, kuriuos ten buvo palikusi pažaisti ir nuvyko į naują butą...

Mamos sprendimas

— Tai kaip šiandieną mokykloje, sūnau, — paklausė motutė.

— Mokytojas mane išvarė iš klasės, —

— Kodėl?

— Nežinau. Jis pasakė, kad aš nuolat kalbu už visus ir niekam neduoodu žodžio ištarti.

— Dabar tai matau, sūneli, kad tu tikrai eini savo tėvo pėdom.

Didmiestyje

— Skubėkime šiandien į mūsų New Yorko Broadway. Ten, sako, apie ketvirtą jos raita ant arklio moteris.

— Skubėkime. Jau dešimts metų, kaip nesu matęs arklio.

Žemės drebėjimas

Pietų Italijoje buvo tikėtasi žemės drebėjimo. Vieno didelio ūkio savininkai išsiuntė savo tris vaikus pas jų senelius. Nežinia, kaip tie vaikai ten elgėsi, tik gana to, kad po savaitės tėvai gavo tokio turinio telegramą: "Atsiųskit žemės drebėjimą, bet atsiimkit vaikus."

Idealas

— Maryte, kaip tu sau vaizduojies idealų vyrą?

— Pagal mane idealus vyras turėtų būti taip protingas, kad sugebėtų uždirbt krūvas pinigų, bet sykiu turėtų būti ir taip kvailas, kad leistų man tuos pinigus išleisti.

ŽIŪREKITE

Kas Yra Musų Pirkėjai!

Geriausi žmonės, kaip, eiliniai taip ir profesionalai iš arti ir toli lanko

METRIKIŲ

FARM FOOD CO.

KRAUTUVĖ

1804 West 47th Str.

Arti Wood Str.

VYRIAUSIA LIETUVISKŲ
VALGIŲ BOSTINE

JUDITA
Metrikaitė
SURIŲ KARALAITĖ

a profitable reminder
open a savings account
this month

Gaukit du gerus uždarius kasmet
Užtikrinkit taupymui apsaugą
Turėkit pinigų kai reikia

Pradėkit su \$1 ir pridėkit kiek norite,
kada norite

UNIVERSAL SAVINGS AND LOAN ASSOCIATION

1800 SO. HALSTED STREET CHICAGO 8, ILLINOIS
Telefonas: HAYmarket 1-2925

Valandos: Pirmadieniais, antradieniais ir penktadieniais nuo 9 ryto iki 4 valandų vakarų. Ketvirtadieniais nuo 9 ryto iki 8 val. vakarų. Trečiadieniais uždaryta. Šeštadieniais nuo 9 val. ryto iki 3 val. p. p.

PIRKITE TIESIOG NUO
MR. NELSON
— savininko —
St. Casimir Monument
Company
3914 West 111th Street
Vienas Blokas nuo Kapinių
Didžiausias Paminklams
Planų Pasirinkimas Mieste
Telef. CEDarcrest 3-6335

Teisme

Draugai ausiginėjo ir susimušo. Byla atsidūrė teisme. Teisėjas išklauses apie pusi nusprendė:

— Jurgi, už smūgį Petručiui mokėsi \$50 dėl vargšų.

— Pone teisėjau, — kreipėsi nepatenkintas Petras, — tai kas gi gavo į snukį: vargšai ar aš?

Didžiausias Pasirinkimas
NAME PAGAMINTU IR MILWAUKEE
DESRU

ir mėsos pagal kiekvieno skonį. 35 rūšys dešrų. 75 rūšys sūrių. Laukite mūsų savaitgalio specialybių.
WISCONSIN FARMS
1336 Waukegan Road Glenview
Atidara kasdiena ir sekmdieniais
Suvynioti kaip puikios dovanos

DEMESIO, SAVININKAI IR GAZUI LEIDIMĄ TURINTIEJI

Gaukite mūsų kainas pirmą Pakelčiamą į gaziną apšildymą ir aliejinį DEGINTUVAI, KATILAI, CENTRALINIS APŠILDYMAS

Dėl skubių arba atėliai įdėjimų šaukite STE. 3-0200 — DABAR

DUTY HEATING & FURNACE CO.

F. H. A. ISSIMOKEJIMAI

712 West 79th Street Atidara pirmą ir ketvirtą vakarais

SIS 18X22 GARAZAS... \$910

UZBAIGTAS SU:

- 4" Concrete slab, 3' apron
- 16" į viršų pakellamom durim
- 3 šėlių stiklų langais. Gėlėms dėžė ir langinėmis.
- Pastogė virš „service“ durim
- Šešakampių „shingled“ stogu
- Įvesta elektra
- \$20 į mėnesį • 5 metal išimokėjimui
- Mes finansuojame • Jokio įmokėjimo

Garazų statome bet kokio dydžio. — Bet kur.

Saukite HUDSON 3-0976

FORDHAM CONSTRUCTION CO.

John F. Eudeikis

LAIOTUVIŲ DIREKTORIUS

TRYŠ MODERNIOS KOPIJCIOS

4605-07 South Hermitage Avenue

Tel. Yards 7-1741-2 ir Bishop 7-9481

4330-34 South California Avenue

Telefonas Bishop 7-9719

AMBULANCE DIENA IR NAKTĮ

ANTHONY B. PETKUS

LAIOTUVIŲ DIREKTORIUS

6812 SO. WESTERN AVE.

CHICAGO, ILL.

1410 S. 50th AVE.

CICERO ILL.

GRovehill 6-0142

HEmlock 4-2644

TOwnhall 3-2109

LIUDĖSIO VALANDOJ

Saukite

MAŽEIK & EVANS

LAIOTUVIŲ DIREKTORIAI

6845 So. Western Ave. Air Conditioned kopyčias

REpublic 7-8600 — 7-8601 Automobiliams vieta

Tiems, kurie gyvena kitose miesto dalyse: gausime kopyčią arčiau jūsų namų.

SEKANTIEJI YRA NARIAI CHICAGOS LIETUVIŲ LAIOTUVIŲ DIREKTORIŲ ASOCIACIJOS

Ambulansų patarnavimas yra teikiamas dieną ir naktį. Belkale šaukite mus.

Mes turime kopyčias Roslando dalyse ir visose Chicago ir tuojau patarnaujam.

STEPONAS C. LACHAWICZ

2314 West 23rd PLACE

10756 S. MICHIGAN AVE.

Tel. Virginia 7-6672

PULman 5-1270

PETRAS P. GURSKIS

659 West 18th STREET

Tel. SEeley 3-5711

ALFREDAS VASAITIS-VANCE

1446 South 50th AVE., CICERO, ILL.

Tel. OLYmpe 2-1063

POVILAS J. RIDIKAS

3354 S. HALSTED STREET

710 W. 18th STREET

Telephone YArds 7-1911

LEONARDAS F. BUKAUSKAS

10821 S. MICHIGAN AVE.

Tel. COmmodore 4-2228

ANTANAS M. PHILLIPS

3307 S. LUANICA AVE.

Tel. YArds 7-3401

JURGIS F. RUDMIN

3319 S. LITUANIA AVE.

Tel. YArds 7-1138—1139

JULIUS LIULEVICIUS

4348 S. CALIFORNIA AVE.

Tel. LAfayette 3-3572

LEONARDAS A. EŽERSKIS

1646 WEST 46th STREET

Tel. YArds 7-0781

Moterys GYVENIMAS

No. 35

Kunigaikštienės Birutės Draugija

SOFIJA OŽELIENE

Kai laisvei prisikėlus Tėvynė pašaukė savo sūnus ginti ją nuo lenkų iš pietų ir bolševikų ordų iš rytų, lietuvė moterys, išleidusi vyrą, sūnų, tėvą ar brolį karan, kaip įmanoma talkino savanoriams jų šventame žygyje — ginti bočių žemę.

Moterys—savanorių rūpintojos

Organizuojant Lietuvos kariuomenę ir neturint jokių maišto ir aprangos atsargų karo nualintame krašte, pirmoji savanorių rūpintoja buvo motina, žmona, sesuo. Moterys ėmėsi iniciatyvos organizuoti rinkti maistą, rūbus; mezgė kojines, pirštines ir siuntė į frontą.

Vykstant frontuose kovoms su daug stipresniu priešu, teko skubiai organizuoti ligonines ir tvarstomus punktus. Atrodė, kad nieko nebus galima padaryti, nes trūko vaistų, tvarstiklių, lovų, baltinių. Tik gavus Amerikos lietuvių ir Amerikos Raudonojo Kryžiaus didžiulę paramą ir visam medicinos personalui nepaprastai atsivėrusi dirbant, ligoninės pajėgė greitai laiku tinkamai gydyti ir slaugyti sužeistuosius ir sėkmingai kovoti su besiplečiančiu epideminiu gripu-ispanka.

Trūkstant gailestingųjų seserų, skubiai buvo organizuojami greitosios pagalbos kursai, kuriuos stovėjo visokių amžiaus ir padėties moterys.

Laimėjusi kovas, Tėvynė sparčiai kėlėsi ir visose srityse užvirė kūrybinis darbas. Čia moterys irgi nepasilikio stebėjimais, bet įsijungė į visuomeninę ir kultūrinę veiklą. Našlaičių, ligonių, invalidų globa, mokyklos — visur atskubėjo lietuvių energijos ir entuziazmo kupina.

Karių ligonių globos komitetas

1924 m. pabaigoje, Karo Sanitarijos Viršininko gen. Nagiaus paragintus, karo gydytojų žmonas suorganizavo kariams ligoniams ir karo invalidams visuomenės komitetą, kuris gausiai višimoms aukoms remiamas surengė tų pat metų Kalėdų švenčių progą visoje Kauno įguloje karių ligonių lankymą su gausiomis dovanomis, o pirmąją Kalėdų dieną, dalyvaujant žymiausiems operos dainininkams ir muzikams, koncertą Karo Ligoninėje — vėliau virtusį tradiciniu per visą laisvės metą. Karo invalidams suruošė Kūčias su dovanomis, padėjo įrengti Karo Ligoninėje radijo priėmtuvą (paaukodama 2,000 litų), parūpino įvairių lošimų, padidino biblioteką. Įtaisė kelioms invalidams rankų ir kojų protezus, šelpė karių našles, šveicarijos besigydančius kariams įteikė per 2,000 litų, kas sekmadienį lankydavo ligoninėse sergančius džiovininkus, ypač globėjo tuos, kurie neturėjo artimųjų.

Karių šeimų moterų draugija

Laimingai besiplečiant komiteto veiklai, sumanyta pritraukti daugiau narių. Gavęs iš karin. Ramovės pirm. paramos, Komitetas 1925 m. pavasarį sušaukė Kauno įgulos karių šeimų moterų susirinkimą, kuris įsteigė draugiją. Įstatūs re-

dagavo ir pirmoji D-jos pirmininkė buvo dr. Ambraziejūtė-Steponaitienė. Sekmingesniame darbe pasidalinta į 3 sekcijas: pedagogijos, švietimo-kultūros ir kariams ligoniams globoti, kurią perėjo visas kariams ligoniams globoti komitetas su savo turtu.

Vienas po kito ėmė steigti pradžios įgulos skyr'ai, kurių iš viso buvo 17. Gražiai veikė Klaipėdos skyrius, palaikydamas glaudžius ryšius su Mažosios Lietuvos Moterų D-jos, lankydamas žvejų šeimas ir teikdamas joms pagalbą. Ypač įspūdingai pravedavo višame Klaipėdos krašte Motinos Dieną. Daugiausiai narių turėjo Kauno skyrius, todėl ir jo veikimas buvo stipriausias.

Kunigaikštienės Birutės vardu

1935 m. kovo mėn. dešimtmėčio progą d-jos pasivadino Kunigaikštienės Birutės D-jos ir ėmėsi gaivinti primirštus tautinius rūbus. Jubiliejaus progą pašventinta ir draugijos Pažaislyje meniškai išsiuvinėta.

Kursų laikotarpis

Po jubiliejaus, lyg įgaudamos darbui daugiau impulso, birutietės išvystė spartesnę veiklą. Prasidėjo kursų laikotarpis. Suruošta greitosios pagalbos ir samaritetių kursai prie karo ligoninės (vedė vyr. chirurgas dr. Žemgulis). Kursų buvo 3 laidos ir jie turėjo didelį pasisekimą. Ne viena birutietė šiandien pelnosi sau pragyvenimą kaip sesuo samaritetė. Kasmet vykdavo 6 savaitių kulinarijos kursai, vedami patyrusios kulinarijos p. Budrevičienės. Gausiai buvo lankomi siuvimo-mezgimo ir prancūzų kalbos kursai. Hitleriui pradėjus grūtoti Europai, draugija suorganizavo priešcheminės apsaugos kursus, o 1939 metų rudenį birutietės ėmėsi ruošti tvārslia-

Kunigaikštienės Birutės Draugijos dešimtmėčio šventė 1935 m. kovo 4 d. švenčiant. Čia matosi iškilmingojo posėdžio valstybės teatre garbės prezidentas. Viduryje — kariuomenės vadovs gen. Raštikis.

kurios nemažus kiekius perdavė kariuomenės vadovybei.

Mūsų mažiesiems per Kalėdas rengdavo ramovėse egulutę su dovanomis ir programomis, o Velykose ruošdavo Mar-gučio šventę. Būdavo ir jaunimo vakarai, kurių programą atlikdavo patys jaunieji. Atgavus Vilnių, Kalėdoms atsi-kvietas vilniečių moksleivių būrys ir paskirstytas šeimose

Talkininkai

Visam draugijos darbui tėvynėje vadovavo 9 centro valdybos pirmininkės, kurioms nuosirdžiai talkininkavo valdybos nariai ir visos birutietės. Veikla buvo darni, todėl prisiminimai ypatingai malonūs. D-jos garbės pirmininkė buvo p. Sofija Smetonienė, o didelis d-jos bičiulis buvo gen. Nagius. Draugijai visada padėdavo karininkų Ramovės vadovybė. Šiandien malonu visus dėkin-gai prisiminti.

Birutininkės samaritetės su kursų vedėju dr. J. Žemguli (1941 m. birželio 26 d. bolševikų Panevėžyje žiauriai nužudytas).

Ateities darbų gairės

Po ilgos pertraukos, 1951 m. spalio mėn. Chicagoje atsikūrė Kunigaikštienės Birutės draugija ir įsteigė Chicago skyrių. Taip padaryta atsivėlėjant į gyvenamojo momento svarbų ir į gyvą reiką visom birutietėms įsijungti į tėvynės vadavimo darbą.

Po platųjį pasaulį išsiblaškiusios birutietės paragintos or-ganizuotis, kurti d-jos skyrius ir atgaivinti d-jos veiklą prisilaikant kiek galima d-jos įsta-tų. Nutarta kreipti daugiau dėmesio į mūsų atžalyną, stiprinant jį tautiniai ir moraliai. Rūpintis d-jos narėmis ir jų šeimomis, įpuolusiomis į var-lanką, ligą ar nedarbą. Remti nu-sipelnėjusius tautos vyrus, nepa-jėgiančius dėl senatvės ar li-gos užsidirbti kasdienės duo-nos. Ypatingai susirūpinti rem-ti laisvės kovų invalidus, ku-rių Amerikoje yra 17, Vokietij-joje likę 5, ir ligoniais kariais Vokietijoje.

Pageidauta suorganizuoti greitosios pagalbos kursus, kviečiant dėstyti mūsų patyru-sius gydytojus ir gailestingą-

sias seseris. Rengti paskaitas iš mūsų istorijos, literatūros; rengti jaunimui vakarus, kuriuose plačiai demonstruoti mūsų tautinį meną ir tautinius rūbus.

Minute susikaupimo buvo pa-gerbtos karo audroje žuvusios ir mirusios birutietės: Vanda Pranckonienė, žuvusi prie Cė-venės; dr. Ambraziejūtė-Stepo-naitienė, žuvusi per oro puolimą; Olga Stencelienė, nukau-rinta nacių kacetė; Nemažus-kienė ir kelios kitos, mirusios tremtyje; Balsienė ir kitos bai-gė šios žemės kelionę kankina-moje tėvynėje. Išstremtų, i Rusiją sesių birutietėjų likimas nežinomas.

Maždaug tokiu keliu eiti ap-sisprendė naujai atsikūrusi Kun. Birutės D-jos, tikėdamosi visų birutietėjų ir Chicago li-tuviškosios visuomenės pritari-mo ir talkos.

Naują valdybą sudaro: pirm. Sofija Oželienė, vicepirm. M. Tumienė, išdininkė V. Genienė, sekretorius M. Babickienė ir narė Toliušienė. Sena birutietė

Veiklą tėvynėje prisimenant

VERONIKA ČERNIENĖ

Daug metų praslinko nuo to laiko, kai birutietės veikė savo tėvynėje, savųjų labui. Lengva ir malonu buvo dirbti, nes geras narių sugyvenimas nejučiomis stūmė visus prie darbo ir įkvėpė gražių suma-nymų.

Negaišom tuščiai leidamos laiką. Užsimotas darbas reika-lavo energijos, pasisventimo ir daug darbo valandų, kurių vi-sai nesigailėjom. Todėl ir dar-bo buvo daug padaryta.

Daug mūsų narių buvo bai-gusios augstąjį mokslą. Turė-damos savo tarpe daktarės, ad-vokates, teisėjas, pedagoges, pasikviesdamos kitų šakų spe-cialistų, organizavome daug pa-skaitų bei kursų rūpimais ir dominančiais klausimais. Tos sukvietėm mėgiamos ir skaitlingai lankomos ne tik bi-rutietėjų bei karininkų, bet ir mūsų svečių.

Greta paskaitų nemažiau bu-vo domėtasi mūsų muzika bei daina. Mėgo ir sugebėjo biru-tininkės suruošti įdomius kon-certus gražioje Ramovės pa-talpose. Vertindamas birutini-kių darbą, kompozitorius K. Banaitis parašė "Birutės kan-tatą". Tai didingas muzikos kūrinys, kurį išleisdome su pa-sididžiavimu ir gilia padėka kompozitoriui. Tuo veikalu Ba-naitis įamžino mūsų draugijos vardą. Dažnai ruošdavome ir literatūros vakarus, kuriuose savo kūrinius skaitė mūsų po-etai ir rašytojai.

Prisimenu su kokių užside-gimu ryžomės statyti kun. Bi-rutės paminklą Palangoje. Kuo met reikalas buvo vispusiškai išstudijuotas centro valdyboje, sukvietėm menininkus, istori-kus, visuomenės ir karių ats-tovus skulptoriaus Grybo pa-daryto paminklo projekto apa-tarti.

Paminklas vaizdavo kalniu-ką, ant kurio pirmą kartą Bi-rutė susitiko su kunigaikščiu Kęstučiu. Ant keturių kampų tos plokštės buvo mažesnės skulptūros, vaizduojančios cha-rakteringiausias Kęstučio val-dymo momentus. Tai turėjo būti didelis paminklas, pasta-tytas pušyne. Važiuojantieji Klaipėdos — Palangos plentu jį būtų galėję matyti jau iš tolo per plačią iškirstas alė-jas. Mokslo ir meno žinovai pritarė projektui ir palinkėjo birutininkėms sėkmės. Pamink-lui pastatyti reikėjo sutelkti apie 60,000 litų. Bolševikams lietuvių užplūdus, paminklo sta-tymo fonde jau buvo 11,000 litų.

Birutininkės gražiai bendra-darbiavo su kitomis organiza-cijomis, bet gal iš visų arti-miausia savo idėjomis ir sie-kiais buvo šaulių Sąjunga. Daug birutininkių buvo kartu ir šaulės, dažnai vadovauda-mos šaulių moterų daliniams. Daug birutininkių už nuosirdų darbą apdovanotos "Šaulių Žvaigždės" ordinu. Artimi ir mieli ryšiai jungdavo biruti-ninkes su mūsų skautais.

Ne svetimas birutininkėms ir labdaros darbas. Išlikus Kaune potvyniui, jos pirmos, pasikvietusios kitas organi-zacijas į talką, pasiūlyė į gat-vės pinigų nukentėjusiems rinkti.

Motinos dieną švenčiant, bi-rutininkės pasirūpindavo žu-vusių karių motinomis, nepa-miršdamos apdovanoti pinig-inėmis dovanomis ir skaitlingų šeimų motinas.

Abėjodamas ir tvarto nepas-tatysį ir kiaušė iš bulvių neiš-varysi. — Liaudies išmintis

Lietuvos kariuomenės šventės progą nuosirdžiai sveikiname Lietuvos karius, kovojančius prieš kankinamoje tėvynėje, esančius Amerikos kariuomenės eilėse, kovojančius Korėjos fronte, būdinčius bei dirbančius kituose kraštuose, kad tėvynė vėl laisva būtų.

Kunigaikštienės Birutės Draugijos Chicago Skyriaus Valdyba

Šeimininkėms

Kumpio vyniotiniai

Imti: ¼ puoduko kapotų sa-lerų, po vieną šaukštą kapotų svogūnų ir taukų, 2½ puoduko pusės inčo didumo duonos kū-lų, po čiupinį druskos ir pipi-ry, 1/3 puoduko želių kukurū-zų grūdų, 2½ arbatinio šaukš-tuko pieno ir 8 riekės virto kumpio.

Gaminimas. Salerus ir svogū-nus apkepti taukuose (jei no-

rima, pridėti šaukštą smulkiai pjaustytų žalių pipirų) ir su-maišyti su duona, kukurūzais, pienu ir prieskoniais. Tą miš-ių išdėstyti ant kumpio riekių, suvynioti ir dantų krapštukais susmaigstyti, kad neišbirtų. Kepti negilame inde 350 laips-nių orkaitėje apie 30 minučių, ir duodant valgyti apipilti sū-rio padažu.

Obuoliai su porto vynu

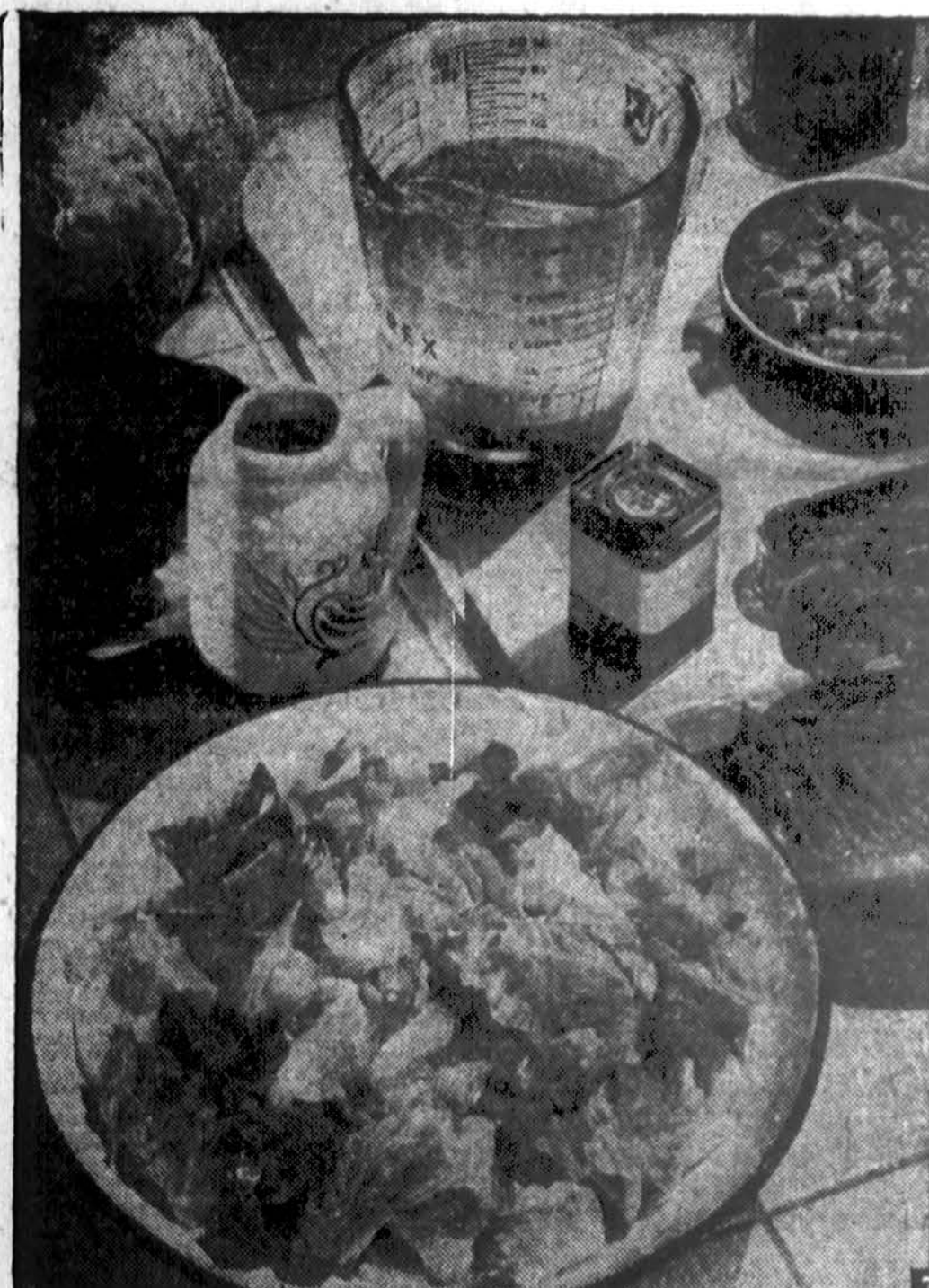
Imti: Jonathano ar kitus ke-pimo obuolius, ir kiekvienam obuoliui po 2 šaukštus cukraus, 1 arbat. šaukštuką sviesto ir 1 arb. šaukštuką porto vyno.

Gaminimas. Obuolių širdis bulvių skustuku išimti, obuoli-us sudėti į negilia keptuvę ir kiek vandens įpilti, skyles pri-dėti cukraus ir uždėti sviesto. Kepti 375 laipsnių orkaitėje apie ½ valandos. Obuoliai val-gomi karšti, o baigiant kepti užpilamas vinas.

Siūlo žmonoms mokėti atlyginimą

Parlamento pageidavimu, An-glijos vyriausybė prieš kiek laiko sudarė komisiją, kuri tu-ri padaryti pasiūlymus kaip reikia pataisyti jau gana pase-nusią Anglijos šeimos teisę, ypač skyrybų nuostatus. Kom-isija renka medžiagą, atsi-klausdamas bažnyčių, įvairių or-ganizacijų ir atskirų asmenų nuomonių.

Šiuo metu komisija yra Sko-tijoje, kur Muir organizacija (Muir buvo 18 šimt. Anglijos advokatas ir socialinis refor-matorius) įtekė komisijai pla-tų memorandumą, siūlydama, šeimos pastovumui užtikrinti, įpareigoti šeimos galvas moki-ti žmonoms už namų reikalų tvarkymą. Jei vyro metinis už-darbis neviršija 2,800 dol., tai žmona turėtų gauti 10 proc.; jei uždarbis minėtą sumą vir-šija, tai šerifas turėtų nusta-tyti žmonai duotiną procentą.

Cezario salotos, Hollywoodo labiausiai mėgstamas užkandis apė-titui pažadinti. Žinoma, vakariečiai tuo laimingi, kad saulėje maudosi ne tik jie patys, bet ir jų galvinės salotos, kurios taip tinka šiam užkandžiui gaminti.

Imti: 1 puoduką (cup) aly-vų aliejaus, 3 skiltis česnako, 2 puoduko kūbais supjaustytos padžiovintos duonos, vidutinę galvą gerų šviežių salotų, ½ puoduko salotų alyvos, ½ puo-duką tarkuoto Parmesan sū-rio, ¼ puoduko mėlynojo sū-rio, 1 šaukštą Worcestershire padažo, ½ arbat. šaukštuko sausų garstyčių (paruoštų muš-tardai daryti), 1 kiaušinių, ½ puoduko šviežių citrinos sul-čių, druskos, pipirų.

Parengiamieji darbai

1. Iš anksto į alyvų aliejų supjaustyti česnakus ir kam-bario temperatūroje palaikyti kelias valandas.

2. Taipgi iš anksto paruošti duonos sausainius: supjaustyti baltą duoną nedideliais kūbais ir parudinti — padžiovinti ne-karštoje orkaitėje.

Salotų parengimas

Besirengiant valgyti, trapių salotų galvą sudraskyti nedi-

deliais gabalais į dubenį, už-pilti salotų alyvą, abudu sū-rius, pridėti Worcestershire pa-dažą, garstyčias, pipirus ir druską. Sudaužyti žalią kiau-šinį tiesiai ant salotų, supilti citrinų sunką ir gerai sumai-šyti, kad visi salotų lapai apsi-šyti, kad visi salotų lapai apsi-šyti. Džiovintą duoną su-mesti į česnakuotą aliejų, bet ilgai ten nelaikyti — greit nu-sunkti per sietuvą ir sumesti į salotas. Sumaišyti ir tuojau valgyti, kad duona labai ne-sutižtų.

Porto padažas pudingams

Imti: ½ puoduko cukraus, puoduką vandens, ½ puoduko porto vyno, šaukštą citrinos sulčių, 1½ šaukšto kukurūzų krakmolo, po čiupinį druskos ir muskato riešuto (nutmeg). Gaminimas. Sumaišyti cuk-rų, krakmolą, vandenį, druską ir maišant virti iki sutirštės. Galop sudėti muskatą, vyną ir citrinų sultis. Dar pašildyti, bet neužvirinti. Naudoti prie visokių pudingų.